

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HOUD: De Amboinesche Zeetuin naar de I.T.A. — Bevolking, productie en verkeer. Eenige aantekeningen over Zuid Amerika in het algemeen en Suriname in het bijzonder, door W. R. Menkman. — Die perzik smaakt naar meer, door Dr. H. G. Heijting. — Borneo, land van onbegrensde mogelijkheden, door H. I. A. Raedt van Oldenbarnevelt. — Van Week tot Week. — Kunst-, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. — Uit de Inlandsche- en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: I. 's-Gravenhage, II. Twente. — Mededeelingen: I. Van de Redactie, II. Van het Inform.-Bureau. — Mutatiestaat van 29 Febr. tot 7 Maart.

De Amboinesche Zeetuin naar de I.T.A.

Eenige weken geleden ontving het afdelingsstuur van „Oost en West” te Arnhem van het departement van Landbouw, Handel en Nijverheid Buitenzorg een schrijven, waarin de mededeeling, dat de heer J. H. Soumokil, eigenaar van een uitgebreide, zeer belangwekkende verzameling zee- en -flora (de z.g. „Amboinesche zeetuin”, komstig uit de Moluksche zeeën) de bemiddeling van dat Departement had ingeroepen om met in collecties, zoo mogelijk, op de a.s. Indische tentoonstelling te Arnhem aanwezig te kunnen zijn.

Hoezeer ook overtuigd, dat de uitbreiding van tentoonstellingsplan met dezen zeetuin niet gegoe op waarde zou zijn te schatten, waren toch financiële bezwaren aan het laten overkomen in Soumokil met zijn talrijke helpers en den zee- van dien aard, dat het tentoonstellingsbestuur en enkele kans zag om dat probleem op te lossen. De Directies der Stoomvaart Maatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd”, van welke namen de a.s. tentoonstelling reeds in zoo vele vromen steun verkreeg, hebben echter ook voor dit val dusdanige faciliteiten aangeboden, dat het stuur van „Oost en West” het tenslotte heeft trven ondernemen den heer Soumokil telegrafisch eenige voorstellen te doen, dewelke dezer dan telegrafisch zijn geaccepteerd.

Arnhem krijgt dus in Juni en Juli a.s. de priur van deze collecties, waarover door alle In- sche bladen in de laatste tijden met groote waar- ering is geschreven.

Uit het Bataviaasch Nieuwsblad: „Zij, die den zeetuin binnengaan, staan op het rste gezicht verstomd door den aanblik, welke verzameling biedt, doch bij nadere beschouwing raagt men zich af, hoe iemand er in is kunnen ngen een zoo omvangrijke en volledige collectie elkaar te krijgen. De heer Soumokil maakt er n ook geen geheim van, dat hij speciaal voor dit el een twintigtal duikers in dienst heeft.”

De Cheribonsche Courant: „De Ambonsche Zeetuin van Soumokil. Deze iste is waarlijk *overweldigend*. Het is, alsof men p onder het oppervlak der zee staat, waar dui- den visschen, van de meest bizarre vormen en euren zich bewegen boven den bodem, die door daarop rustende, wonderlijk gekleurde koralen, nuzende schelpen en vreemd gevormde struiken, elke in werkelijkheid ook zeedieren, althans erskeletten zijn) den indruk wekt van een exoti- hen tuin vol van gloeiende tinten”.

De Javabode: „Wie dezen „wondertuin” der Molukken op de ndoengsche jaarbeurs mocht aanschouwen, zal s stellig niet van overdrijving betichten, indien z zeggen, dat deze op zich zelve reeds een gang ar den Pasar-Gambir overwaard is. Wij vonden a heer Soumokil en zijn Japansche „duikers” ak bezig om dit wonderlijke aquarium met zijn eidoscopisch gewemel van duizenden visch- orten in de fijnste kleur-nuanceeringen in elkaar zetten.

Dok voor de wetenschappelijke wereld, inzonder- d voor zoölogen, biedt dit droog-aquarium met l 12000 geprepareerde exemplaren visschen, zee- bben etc. etc. een wonderlijken aanblik en diemateriaal. Er zijn 12000 verschillende soorten: Nautulus- elp, inktvisschen, Molukkenkreeft, sponzen, sterren, zeeappels, zee-egels, krabben met iscoopooogen, koralen, geel, bruin, groenachtig

Brunswick Panatropes-Radiolas-Records

Directeur: J. PHILIP KRUSEMAN, Noorderde 91, Den Haag, Tel. 14400.

De toonaangevende Amerik. Phonograaf, de eenige machine, die ALLE (ook Edison en Pathé) platen met denzelfden weergever speelt. Op Brunswick Platen de beste Amerik. Bands en wereldartisten (o.a. Willem Mengelberg)

Komt U eens luisteren in onze gehoorzaal? Onze sedert 15 jaren in Indië bekende Firma waarborgt coulante behandeling.

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15 Den Haag

Groote sorteering HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

JOS. D. NETTEN & Co.

's-Gravenhage - IN EFFECTEN - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513

Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

rood en paars getint, diverse haaien, zwaardvisschen, de tijgerrog, koraalvisch enz. enz.”

Op het telegrafisch verzoek om inlichtingen over de afmetingen kreeg het bestuur der afd. Arnhem van „Oost en West” langs denzelfden weg deze veelzeggende cijfers: lang 25 Meter, breed 12 Meter, hoogte 8 Meter.

Ongetwijfeld zit aan dit extra nummer voor het tentoonstellings-comité groot risico vast, doch de overweging, dat deze gelegenheid, om Nederland iets te laten zien wat waarschijnlijk eenig is op de wereld, niet onbenut mag blijven, heeft het gewonnen en het bestuur zal trachten langs den weg van een klein extra entree-geld, de gemaakte groote kosten, zoo mogelijk, terug te krijgen.

Bevolking, productie en verkeer.

Eenige aantekeningen over Zuid Amerika in het algemeen en Suriname in het bijzonder, door W. R. MENKMAN.

Het vasteland van Zuid-Amerika, waarvan Suriname een stuk, of liever een stukje, is, heeft niet alleen een bij vergelijking met Europa zeer geringe bevolkingsdichtheid, maar is ook veel dunner bevolkt dan Azië, zelfs dunner dan Afrika. En van dat zoo dun bevolkte continent is Suriname dan nog een van de drie dunst bevolkte landen, t.w. de Guianas; Britsch Guiana en Suriname komen, wat bevolkingsdichtheid, of liever -dunheid betreft, ongeveer overeen en Fransch Guiana blijft zelfs bij deze beide nog in belangrijke mate achter.

Voor de opvatting dat de volstrekt tropische landen van het Zuidamerikaansche vasteland minder bewoonbaar zouden zijn voor den mensch, of althans minder aantrekkelijk, dan de geheel of ten deele in de gematigde luchtstreek gelegene, zou pleiten het feit, dat het eenige geheel buiten de tropen liggende Zuidamerikaansche land — Uruguay — verreweg het dichtst is bevolkt. Suriname echter, dat zich uitstrekt van den 2en tot den 6en graad N.B., is zelfs maar half zoo dicht bevolkt als Ecuador, gelegen tusschen den 1en graad N.B. en den 5en graad Z.B. Dit laatste land echter heeft een heel andere bodemgesteldheid en behalve een zeer smalle alluviale kuststreek zeer uitgestrekte, veel minder heete gebieden van hoogere ligging.

Als belangrijke factoren met betrekking tot de tegenwoordige verspreiding der bevolking van het

Bad- en Zweminrichting DE REGENTES

Weimarstraat 63 - Tel. 32739 - Den Haag

in de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

MODERNE INRICHTING, VOLDOEND AAN DE HOOGSTE EISCHEN VAN HYGIENE EN COMFORT

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden

ZEEZOUT- DENNEN- KOOLZUUR- e.a. BADEN

Waterbehandeling

ZOEKT U EEN WONING . . . ?

LINNAEUSHOF

Bezichtig dan eens den met lijn A vanaf het Leidsche Boschje tot halte Nieuweweg en U zult verbaasd staan over de prachtige Woningen en heerlijke ligging. **Rustig, goedkoop en gezond wonen.** Huurprijs: dubb. vrije Bovenhuizen vanaf f 650 tot f 800; Benedenhuizen met bel-étage f 750 tot f 900. Enkele mooie Winkelhuizen met Bovenhuizen vanaf f 1700, inrichting naar huurders keuze. R.K. Kerk en scholen aanwezig. 5519

Verder een uitstapje per fiets of lijn H vanaf Museumplein naar

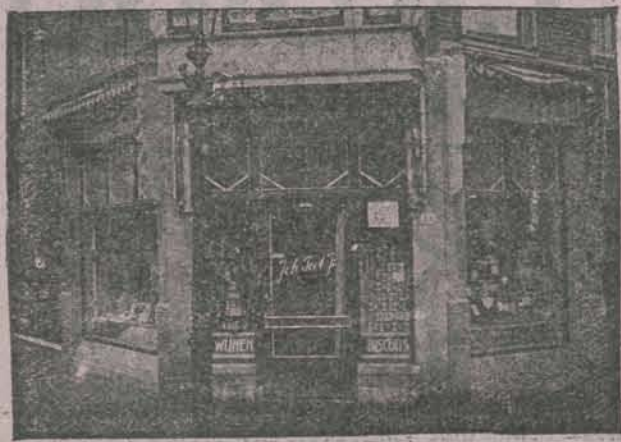
TUINDORP RANDWIJCK

Amstelveenscheweg, 100 M. voorbij de Kalfjeslaan, schitterende Heerenhuizen, 6 kamers, complete badkamer, keuken, kelder en groote tuin. **Zeer lage belasting.** Huurprijs vanaf f 60 per maand. Koopsom vanaf f 9000—f 13000. Alsmede enkele mooie Winkelhuizen met Woning, koopsom f 16000. Te bevragen bij den Makelaar J. ROZESTRATEN, Vondelstraat 49, Amsterdam, Telefoon 22865.

Aanbevolen adres voor OOST EN WEST.

JOH. TOET - 'S-GRAVENHAGE

Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren
AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIENTEN

Special. in Fijne Vleesohwaren, Koek, Bisquit, Chocolade

TAFELZILVER

bekend fabrikaat

koopt men het beste en voordeeligst bij:
G. v. WILLEGEM & Zn., Havenkade 4-6,
Scheveningen, Tel. 50844. Gesloten huis.

Minimum Exploitatie-kosten, daarom lage prijzen

Haagsch Advies- en Informatiebureau
voor Verzekeringen op elk gebied
TH. SCHWENCKESTRAAT 35 (bij de Galerij)
Tel. No. 35797 Inlichtingen en raad kosteloos
AANBEVOLEN DOOR OOST EN WEST

M. A. J. LINNEWEEVER
LUXE EN ORTHOPAEDISCH MAATSCHOEISEL

LEVERANCIER VAN H. M. DE KONINGIN
EN Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERLANDEN

WESTEINDE 32A :: **DEN HAAG**
OPGERICHT 15 JAN. 1827 TELEFOON 15551

Een zaak met een 100-jarige reputatie.
Een zaak, die met haar tijd meegaat.
Een zaak, die beschikt over een uitgebreide collectie ledersoorten.
Onze naam waarborgt U vakkundige en coulante bediening.

„t VEENTJE” VERHUIZINGEN EN TRANSPORTEN
onder volle garantie, door geheel Nederland, met eerste klasse Tapissière-Autos.
Aanbevolen adres voor „Oost en West”.
HELMERSTR. 10, DEN HAAG, TEL. 36736

GEZOND KLIMAAT
PRACHT BOSSCHEN

Te koop in Gelderland zeer solied gebouwde VRIJSTAANDE VILLA

met schuur en tuin, gr. ± 2000 M²., aan den Stationsweg, breed ± 22 M. Hoog geboomte, ruim 40 vruchtboomen. Huis bevat: ruime gang, 2 kamers (suite), gesl. serre, gr. tuinkamer, gr. keuken en bijkeuken, droge kelder. Boven: overloop, 4 kamers, w.o. balkon en zolder. Dir. te aanvaarden. Koopsom f 12.000. Brieven onder no. 5598 aan het Bureau van dit blad.

INSTITUUT „SCHOEVERS”

Voornameste Inrichting voor het Onderwijs in Steno - Typen - Alle Talen - Boekhouden
MONDELING ONDERRICHT IN || ONDERWIJS PER BRIEF IN || ONDERWIJS PER RADIO VAN ||
PRIVE- EN CLUBBESSEN || STENO „GROOTE”. || UIT ONZE EIGEN STUDIO.
Laagste Lesgelden :: Hoogste resultaat
STADHOUDERSPLEIN 3, DEN HAAG :: **NIC. WITSENSTRAAT 3, AMSTERDAM**

Zuidamerikaansche vasteland moeten beschouwd worden de toestanden, welke de Europeesche ontdekkers en veroveraars er aantreffen en de herkomst der Europeanen die aan de occupatie en de kolonisatie hebben deelgenomen. De pioniers der 16e eeuw waren al spoedig bekend met het bestaan van een groote Indiaansche natie in het Westelijk deel van het continent en met de verovering van het rijk der Inca's, waarvan de kustlijn aan de Stille Zuidzee zich uitstrekte van den 2en graad N.B. tot den 37en graad Z.B., was de eerste belangrijke stap gedaan op den weg der Europeesche occupatie. Hier trof men een volk aan met een reeds gevorderde beschaving, dat den landbouw beoefende en de kunst van spinnen en weven verstond, dat wegen had aangelegd en steden had gebouwd, tot 120 mijl landwaarts in, dat een dynastie had en een regeeringsvorm, dat door irrigatiewerken de productiviteit des lands had weten te verhoogen en edele metalen bewerkte tot sieraden.

Een tweede even belangrijk cultuurgebied bestond er niet op het vasteland van Zuid Amerika en zij, die zich een eeuw later kwamen neerzetten aan de kusten der Guiana's vonden een uiterst weinig bevolkt achterland, waarvan de bewoners op lagen beschavingstrap stonden; één basis voor verdere ontwikkeling was hier dus reeds bij voorbaat afwezig.

De Spanjaarden hebben gebruik gemaakt van hun recht van eerstgekomenen, om zich neer te zetten in de best bevolkte streken, waar de inboorlingen in het bezit waren van voor den blanke begerlijke en gemakkelijk te realiseren kostbaarheden, gedwongen konden worden om meer edel metaal uit den bodem te voorschijn te halen en andere diensten aan den overweldiger te bewijzen, welke laatste zich niet alleen den steun zijner Regeering kon koopen door toezegging van een aandeel in de buit, maar tevens zich kon verzekeren van dien zijner Kerk, door de mogelijkheid te openen geheele volksstammen tot het Christendom te bekeeren.

De Portugeezen, die alleen aan de Atlantische kust van Zuid Amerika opereerden, verkeerden al in minder gunstige omstandigheden, omdat zij niet op een zoo talrijke en vergevorderde inheemsche bevolking stierven, maar zij hadden het voordeel van minder ver van huis te zijn, in het eiland Madera een goed steunpunt te hebben en in de Westkust van Afrika een gebied, waar zwarte werkrachten uit de eerste hand te bekomen waren; de ontwikkeling van Brazilië is gesteund geworden door een slavenhandel, welke reeds in 1575 aanvang en drie eeuwen heeft geduurd.

De Engelschen en de Hollanders, die alleen in de Guiana's blijvend vasten voet kregen, kwamen heelemaal achteraan; zij vonden geen inheemsche bevolking die voor de toekomstige ontwikkeling dezer streken van betekenis kon zijn en waren niet bij machte door aanvoer van elders in voldoende mate in het tekort te voorzien. Suriname kon nimmer voldoende neger-slaven verkrijgen en met Berbice, Demerary en Essequibo — de drie Hollandse koloniën, welke later werden samengevoegd tot het tegenwoordige Britsch Guiana — was het nog veel erger gesteld, getuige de klachten van den directeur-generaal Storm van 's-Gravesande in de tweede helft der 18e eeuw.

Afgezien van humanitaire — en politieke — beweegredenen was het wijs en verziend beleid van Engeland om van zijn macht als eerste zeemogendheid gebruik te maken tot het doen ophouden van den slavenarbeid in de Amerika's. De slavenhandel dreigde Afrika te zullen ontvolken, terwijl in Amerika de slavernij wel tijdelijk en plaatselijk het arbeidersvraagstuk kon oplossen, maar niet het bevolkingsvraagstuk.

Merkwaardig is dat in Suriname de tegenstanders der slavernij het aan haar toeschreven dat de negers zich niet vermenigvuldigden en dus zonder nieuwen aanvoer zouden uitsterven, terwijl moderne schrijvers een plaats willen inruimen aan uit Afrika medegebrachte ziekten en gebrek aan hygiëne. Maar de boschnegers, die van dezelfde herkomst waren en evenmin hygiënisch leefden, hebben zich — in vrijheid — in hetzelfde land weten te handhaven; op het einde der 18e eeuw werd hun aantal geschat op ruim 6000, bij de afschaffing der slavernij op ongeveer 8000 en thans op ruim 17000.

En niet minder merkwaardig zijn de resultaten der kolonisatie van Aziaten in Britsch Guiana en in Suriname. Wat de Britsch Indiërs betreft kan de kolonisatie in dezen zin als geslaagd worden beschouwd, dat de bevolkingsgroep in kwestie de

neiging vertoont van in stand te blijven door natuurlijke aanwas (in Suriname grooter dan in Britsch Guiana), nu nieuwe aanvoer praktisch is opgehouden. Geheel anders echter bij de Aziatische groep in Suriname, de Javaansche, hoewel van huis uit toch zeker alles behalve vruchtbaar, in Nederlandsch Guiana onder de genwoordige omstandigheden slechts door een gezette immigratie in stand kan worden gehouden.

Een niet geringe verdienste van Dr. Lampe's overigens zoo buitengewoon verdienstelijke „compendium” van den Surinaamschen immigratie-, kolonisatie- en bevolkingstoestand is hierin gelegen deze onderzoeker de sociale en economische oorzaken in het licht heeft gesteld van het uitblijven eener natuurlijke vermeerdering van het Javaansche element in Suriname; waren het land zoo gezond of het klimaat zoo slecht, dat zelfs bevolkers van andere tropische streken er niet kunnen gedijen, dan zouden de pogingen tot versterking der bevolking wel kunnen worden opgegeven.

Dat het Aziatische bevolkingselement naar houding zoo sterk is in Britsch Guiana (ruim 40% van het totaal) en in Suriname (bijna 40% van het totaal) staat natuurlijk in verband met positie van Groot Britannië en van Nederland Voor en Oost Indië; in de andere landen op Zuidamerikaansche vasteland neemt dat element (Japanners, Chineezen en Aziatische Turken) veel kleinere plaats in, zoo niet absoluut, dan relatief. Twee derde van het geheele continent voor de oplossing van het probleem van een te laag aan bevolking uitsluitend of hoofdzakelijk Europeesche immigratie aangewezen.

Het proces der kolonisatie van blanken in Zuid Amerika heeft een aanvang genomen zeer kort na de ontdekking en het is nog steeds gaande alleen, maar in onzen tijd gaan meer Europeanen in Zuid Amerika hun geluk beproeven dan ooit voren. Toch is er groot verschil tusschen vroeger en thans; was in de 16e eeuw de emigrant avonturier, bereid om deel te nemen aan leelijke bedrijven en belust op de rijkdommen der nieuwe wereld, in onze dagen is hij een handarbeider, zijn bestaan zoekt te verbeteren in een land met ruimer werkgelegenheid.

Noch Spanjaarden en Portugeezen, noch Engelschen en Hollanders emigreerden in vroeger eeuwen naar Zuid Amerika met de bedoeling om aldaar eigenhandig den bodem te ontginnen den landbouw uit te oefenen; voor den lichaamen arbeid rekende men op de inboorlingen toen men was gaan inzien dat de gedwongen arbeid der Indianen niet tot een gunstig resultaat leidde op Afrikaansche negers. De Indianen hebben zich dankbaar voor betoond dat men hen; vroeger daar waar de suiker-cultuur op den voorgrond trad, door zwarten verving. Door den blanke rust gelaten hebben de Zuidamerikaansche Indianen zich gehandhaafd en in de streken waar hun aantal vroeger het grootst was, vormen zij thans nog een aanzienlijk deel der bevolking, wel niet het deel op wier prestaties de hoop op verdere economische ontwikkeling in de eerste plaats is gevestigd.

De tegenwoordige Europeesche landverhuizing naar Zuid Amerika, hoezeer ook in de hand werkt door de politiek van restrictie en selectie der Vereenigde Staten, moet uit den aard der zaak beperking ondervinden door den tegenzin van de blanke tegen vestiging in landen waar een groot deel der reeds aanwezige bevolking uit kleurlijken bestaat en diensgevolge loonpeil en levensstandaard laag zijn, terwijl meer bepaaldelijk N. W. Europeaan begrijpelijkerwijze zich wel voelt aangetrokken tot handarbeid in landen met een heet klimaat.

Hoewel er voorbeelden zijn van Duitsche en andere nederzettingen in Zuid Amerika, meer in bijzonder in de streken met gematigd klimaat, zelfs in het voor een zoo groot gedeelte buiten de tropen gelegen Argentinië de immigranten hoofdzakelijk Italianen en Spanjaarden; Brazilië ontving in de eerste honderd jaren sedert de onafhankelijkheid 3½ miljoen immigranten uit Europa waarvan één miljoen Portugeezen, één miljoen Italianen en een half miljoen Spanjaarden.

Het ligt voor de hand dat Zuid Amerika trekkelijker is voor Europeesche landverhuizing die van huis uit aan een lageren levensstandaard gewend zijn dan voor die uit landen waar de bevolking vaart algemeener is; bovendien moeten voor de Europeanen de gelijkheid of verwantschap een groote rol spelen, op het gebied van taal, gewoonten en levenswijze.

STENTOONSTELLING

OOST- EN WEST-INDIE

AN 11 JUNI TOT 28 JULI 1928

Koopt bij voorkeur bij onderstaande Adressen. Denkt ook om de „OUDE STAD”

BOULEVARD-GARAGE

PRINSESSESTRAAT
TELEFOON 1939 - ARNHEM

LUXE VERHUUR

EERSTE KLAS WAGENS

OVERLAND-WHIPPET en WILLYS-KNIGHT Automobielen
Reparatie aan alle merken
OLLING - OLIE - BENZINE - BANDEN

MELKINRICHTING

„MELBO”

KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEM

W ADRES voor het ONTVLEKKEN,

PERSEN, STOOMEN en VERVEN, is:

DE BLAAUW - ARNHEM

HOMMELSCHWEG 81 - MANEGESTRAAT 13

Telefoon 3077

voorschriften van H.H. Oogartsen

worden door mij billijk en zeer accuraat
uitgevoerd, met goeden pasvorm

H. W. MIDDELBEEK, Opticiën

HOMMELSCHWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEM

Indische Tentoonstelling

ARNHEM

LANDHUIZEN beschikbaar te OOSTERBEEK.
Mooie omgeving, lage belastingen. Koopsom
f 10.000.—. Hypoth. beschikbaar. Huurprijs
f 750.—. Inl. Van Nispenstraat 20 te Arnhem

„ZYPENDAAL
ARNHEM.
11 JUNI TOT 28 JULI
TENTOONSTELLING
OOST & WEST
INDIE
1928.

WILH. LAIMBÖCK

ROGGESTR. 20
HOEK
VELPERPLEIN

Handschoenen

ARNHEM

Pension „PARKOORD”

APELDOORNSCHESTRAAT 14
TELEFOON 2620 :: ARNHEM

C. A. S. LINTHOUT

Indische Tentoonstelling

ARNHEM

LANDHUIZEN beschikbaar te OOSTERBEEK.
Mooie omgeving, lage belastingen. Koopsom
f 10.000.—. Hypoth. beschikbaar. Huurprijs
f 750.—. Inl. Van Nispenstraat 20 te Arnhem

Banketbakkerij W. J. PAALMAN Jzn

JAC. CREMERSTRAAT 44a - ARNHEM

WIJ LEVEREN UITSLUITEND PRIMA GEBAK

BESTELT U EENS

SPORTMAGAZIJN „PHENIX”

C. J. EILERS

GROOTE SORTERING:

SPORT-ARTIKELEN

SPORTKLEEDING

DAMES- EN

KINDERKOUSEN EN

TRICOT-COMPLETS

STEENSTRAAT 98b :: TELEFOON 3175
ARNHEM

J. A. ERMERS - ARNHEM

RIJNSTRAAT 44

TELEFOON 1419

Kristal, Porselein, Glas, Aardewerk, Aluminium, Emaille,
Koper en Nikkelwerk. — Alle soorten Huishoudelijke
Artikelen, Compl. uitrustingen voor Oost- en West-Indië,
onder volle garantie voor gawe overkomst. Wij leveren
eerste kwaliteiten voor de allerlaagste prijzen. 5585

st, ras en levensgewoonten in de Latijnsche
publieken.
cijfers op zich zelf der ieder jaar uit Europa
het vasteland van Zuid Amerika vertrokken
verhuizers geven geen zuiver beeld van de
aan dat continent door de oude wereld
ezen tot blijvende versterking der bevolking
ginds. Hoe misleidend dergelijke cijfers kun-
wordt duidelijk wanneer men leest, dat op Cuba
van 1923 en 1924 respectievelijk ruim 75.000 en ruim
een groot aantal immigranten aankwamen, welke groote toe-
eurland echter beschouwd werd als een poging om
eemd eiland te maken tot een „jumping off
delijk land” voor de Vereenigde Staten. Natuurlijk
h wel landverhuizers naar het vasteland van
Amerika er niet van verdacht worden zich
lijk naar het land van Uncle Sam te willen
en leven, maar wel kennen de Zuidamerikaansche
en de „short-term-immigration” en de seizoen-
iders. De bestaande groote landelijke onderne-
gen hebben in de eerste plaats behoefte aan
en hoeders (op de koffieplantages in Brazilië ge-
hiedt het wieden, plukken en snoeien meest door
nafhankelijke werklieden) en ook vraagt de zich in
Europese republieken meer en meer uitbreidende
millie industrie in de steden om een steeds toenemend
al handen. Aan de kolonisatie in den zin van
rika bereiding der gezeten, zelfstandig landbouw en
verhuizing beoefenende bevolking komt derhalve de
standaardpeesche immigratie maar voor een deel ten
ar de
voor
schap
aal, g

minder van geprofitteerd, Bolivia en Peru nagenoeg
niet en een uitgestrekt tropisch gebied, omvatten-
de Ecuador, Columbia, Venezuela en de drie Gua-
na's worden door haar gemed. Wel heeft Britsch
Guiana tusschen 1835 en 1891 ruim 31.000 emi-
granten ingevoerd van Madera, de Azoren, de Cap
Verdische eilanden en Malta, maar deze hebben
op den duur slechts den handels- en winkeliers-
stand versterkt en ook de aanvoer van nog geen
500 Madereezen in Suriname in de jaren 1853/72
heeft wein; sporen nagelaten.
Natuurlijk hebben een Britsche, een Nederland-
sche en een Fransche kolonie al zóó niet dezelfde
aantrekkelijkheid voor tot de Middellandsche Zee-
rassen behorende landverhuizers als de Latijn-
sche republieken in Zuid Amerika, bovendien zou-
den zij in de Guiana's geen groote bedrijven aan-
treffen in staat om zelfs voor Zuideuropeanen
aannemelijke loonen te betalen.
Wij komen zoodoende van zelf tot de vraag, of
Groot-Brittannië, Nederland en Frankrijk niet met
eigen menschen de zoo uiterst schrale bevolking
zouden kunnen aanvullen van hare koloniën op het
vasteland van Zuid Amerika. De poging tot het
vestigen van Fransche kolonisten aan de Kourou-
rivier in de dagen van Lodewijk XV en die, welke
Frankrijk sedert 1854 heeft aangewend om den ar-
beid van in het moederland veroordeelden dienst-
baar te maken aan de ontwikkeling van Cayenne
kunnen met stilzwijgen worden voorbijgegaan; de
resultaten zijn afschrikwekkend in plaats van tot
navolging aanmoedigend. En Britsch Guiana levert
evenmin een voorbeeld op van kolonisatie door
middel van landverhuizers uit het Moederland;

van de immigranten, welke in het tijdperk 1835—
1921 de kolonie binnenkwamen waren er 21 van
Britsche nationaliteit.
In Suriname heeft men het, zooals bekend is,
gelaten bij de proef welke in 1845 met een aantal
Hollandsche landbouwersgezinnen is genomen, een
proef, waarvan de uitslag voor langen tijd van her-
halingen heeft doen afzien. Thans worden nieuwe
plannen voor landsverhuizing uit Nederland naar
Suriname voorbereid, zonder dat op goede gronden
is aangetoond evenwel dat de toestanden in
het moederland het experiment van emigratie naar
de tropen rechtvaardigen, noch dat de kolonisten
bij de verhuizing wel zouden varen.
Suriname produceert niet genoeg om in de be-
hoefden der bevolking te voorzien en het deficit is
groter dan uit de bloote vergelijking van invoer-
en uitvoercijfers zou blijken. *) Dit deficit te doen
verdwijnen niet alleen, maar het te doen verkeer-
en in een overschot, zóó, dat het land zelf kapitaal zal
vormen, noodig voor verdere ontwikkeling, is thans
het groote probleem; aangezien 't hierbij gaat om
een algemeen en niet om een particulier belang
is het in de eerste plaats de Staat, die dat belang
heeft te behartigen.
Kon het particuliere initiatief, ook wanneer dat
uit haar aard op een baatzuchtig doel gericht is,
tevens Suriname van zelf tot ontwikkeling doen
komen, dan zou de Overheid zich kunnen bepalen
tot toezicht en leiding, maar dat is nu eenmaal niet
het geval; zelfs wanneer ongezoekt verborgen schat-
*) Voor de jaren 1921 t. e. m. 1926 ongeveer 13 miljoen
gulden.

HOTEL - RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
54148. Centr. verw. Warm-
& koud water op de logeerk.

Hotel Rest. „DUINOORD“
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
5020 V. D. LOOR

Hotel „Promenade“, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5035

ASO AMERIKAANSCH SNEL-OPPERSERIJ

Azaleastr. 126, Den Haag, Tel. 38206

OPPERSEN EN ONTVLEKKEN VAN DAMES-
OF HEEREN COSTUUMS f 1.25
DEMI WINTERJAS OF DAMESMANTEL f 1.25
VEST f 0.40
PANTALON f 0.50

REPARATIEN ZEER BILLIJK
Alle goederen gratis afgehaald en thuisbezorgd
5458 DE DIRECTIE A.S.O.
STOOMEN VERVEN

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR
DINERS AAN HUIS BEZORGD

WASCHCOMPRESSOR

Het Waschapparaat „LIESE“

werkt met zuig- en pers-
lucht en is gemakkelijk
te hanteeren; iedere
wasch in 5 min. schoon,
zonder borstel of wasch-
bord; vervangt de ma-
chine; het voordeeligste
voor de Tropen; geen
slijtage en geen reparatie.
Wordt geleverd door

Deutsch-Holländischer
Export 5477
Inh. A. FRIELING
— DEN HAAG —
Schalkburgerstraat 381

Neem 'n GAZELLE

Wij leveren ook op termijnbetaling

Wij belasten ons met de verzending naar Indië

Je voelt niet dat je rijdt

PRIJZEN VANAF F 72.-
GAZELLE-RIJWIELMAGAZIJN M. A. KUIPER
voorheen VROLIJK

ZOUTMANSTR. 10a DEN HAAG TEL. 34725
AANBEVOLEN ADRES VAN „OOST EN WEST“

HOTEL „DE TWEE STEDEN“ RESTAURANT „DE TWEE STEDEN“

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET
CENTRUM DER STAD

SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
ROEMEENSCH ORKEST

UITSTEKENDE KEUKEN
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

mochten worden ontdekt, welke buitenlandsch particulier kapitaal en energie naar Suriname zouden trekken, dan zou het nog van bij-omstandigheden afhangen of het economische probleem daarmede voor Suriname tot een bevredigende oplossing zou komen. Zoals echter de zaken thans staan is er geen uitsluitend of hoofdzakelijk bij de West geïnteresseerd groot-kapitaal — ook al hebben wij dan in Nederland een Ondernemersraad voor Suriname — het Nederlandschindische kapitaal vindt genoeg expansie-gelegenheid op eigen gebied en van het vreemde kapitaal kan al evenmin worden verwacht dat het zich juist voor een stukje Nederlandsch koloniaal gebied zal interesseren.

Het is duidelijk, dat het financieren of rechtstreeks steunen van ondernemingen in Suriname minder op den weg ligt van de Staat, maar dat de aanmoediging en de leiding der kolonisatie daarentegen bij uitstek tot haar taak behoort. In dat licht gezien, is het ook juist, dat zij den aanvoer van Aziatische koelies voor de plantages heeft ter hand genomen en zich daarbij geldelijke opofferingen getroost; immers de immigratie van zoodanige werkkrachten heeft kolonisatie tot einddoel.

Voortgaan op dezen weg, welke nu reeds ongeveer 50 jaar wordt gevolgd, lijkt rationeel, ook al heeft de immigratie van Aziaten de bevolking niet in die mate doen toenemen als in het belang van Suriname ware te wenschen. De in die 50 jaren opgedane ervaring moet haar nut afwerpen voor de toekomst en nimmer is zoo duidelijk gezegd geworden als thans door Dr. Lampe is geschied, waaraan de Javaansche immigratie laboreert; allereerst zal het Nederlandsche beleid ten aanzien van het bevolkingsvraagstuk in Suriname gericht moeten zijn op het bestrijden van de kwalen, welke genoemde onderzoeker aan het licht stelt.

Sedert de afschaffing der slavernij in 1863 is de Surinaamsche bevolking toegenomen met ongeveer 80.000 zielen, de oppervlakte in cultuur met ongeveer 20.000 H.A., voorwaar geen groote vooruitgang in 65 jaar. De kleine landbouw, hoofdzakelijk beoefend door Aziatische kolonisten, draagt nog maar in geringe mate bij tot den uitvoer, een middenstandslandbouw heeft zich niet ontwikkeld; zondert men de suiker-cultuur uit, dan komt men voor de rest van den z.g. grooten landbouw (Kol. Verslag 1926) tot 65 plantages, meest toebehoorende aan personen of instellingen buiten Suriname en met gemiddeld 135 H.A. in cultuur per onderneming.

Wanneer er in onze volksvertegenwoordiging de nadruk wordt gelegd op het belang van een algemeen plan tot bevordering van de welvaart in Suriname, dan heeft men misschien op het oog krachtproeven, welke zouden moeten aangewend worden, om in korten tijd te geraken tot belangrijke economische opleving; toch lijkt het waarschijnlijker dat alleen op den duur en langs den weg der geleidelijkheid verbetering te bereiken zal zijn. Meer dan versnelling van het tempo der ontwikkeling is moeilijk te verwachten.

Immigranten worden niet meer aangevoerd, dan noodig is om in de behoefte te voorzien aan plantage-koelies, waarvan een deel na afloop van het contract naar den kleinen landbouw overgaat. Bij groteren aanvoer zou men direct de beschikking krijgen over meer handen voor den ontginningsarbeid, een niet minder goede leerschool voor de toekomstige kolonisten dan het werk op de plantages. Verbetering ten opzichte van de werving van emigranten op Java en van de hygiënische toestanden in Suriname zal een natuurlijke aanwas van het Aziatische bevolkings-element moeten bevorderen. Moeilijker nog misschien dan dit alles zal zijn de productiviteit te verhoogen van den kleinen landbouw, welke thans tweemaal zooveel land in bebouwing heeft en eenige malen zooveel menschen bezighoudt als de groote; eenige uitvoer van producten van den kleinen landbouw echter is er reeds.

De arbeid welke verricht moet worden om in Suriname de bevolking te versterken, kwantitatief en kwalitatief, en de productiviteit te verhoogen is een moeizame en een bevredigend resultaat is slechts in een ver verschiet te verwachten. Van den tegenwoordigen koers af te wijken en den weg in te slaan van immigratie van uit Nederland, of aan zoodanige immigratie een plaats in te ruimen naast de bestaande, lijkt weinig aanbevelenswaardig, ook al wordt van zekere zijde betoogd dat bij

deugdelijke hygiënische voorbereiding en hygiënische verzorging het experiment zeker zal slagen. Dat hier te lande bij een eenigszins aanzienlijk aantal personen van de vereischte hoedanigheid een neiging zou bestaan naar een vreemde, tropische omgeving te verhuizen, om aldaar landarbeid te verrichten, valt nauwelijks te verwachten. Hollandsche landarbeiders zouden niet bereid zijn om in Suriname koelie-arbeid te verrichten en de plantages zouden hen ook niet kunnen betalen; als zij standige landbouwers zouden ook zij in den landbouw leiding en voorlichting behoeven, landbouwers voor hen door andere werkkrachten moeten worden ontgonnen en gereed gemaakt, de culturen en geestelijke verzorging, waaraan zij thuis woonde, zou hun in hun Surinaamsche afzetting moeilijk kunnen worden verstrekt, om te spreken van het gemis aan ontspanning en de verandering van levenswijze waaraan zij in een tropisch klimaat zouden moeten wennen. Het is dus dings- en genotmiddelen en andere levensbehoeften van de soort als waarop Europeanen prijs geven, al, er kan tot nu toe in Suriname geen cultuur worden aangewezen waarmede de zelfstandige, individuele Hollandsche landbouwer door zijn arbeid binnen bekwamen tijd in het onderhouden van zich en zijn gezin zou kunnen voorzien en kan onmogelijk ernstig bedoeld zijn dat ook de vrouw en de leerplichtige kinderen van den landschen kolonist in tropisch Suriname verbleef zouden moeten verrichten.

Wel zouden Europeesche landbouwers zich in boomcultures kunnen toeleggen, maar deze werden eerst na ettelijke jaren vruchten af. Nemen wij het laatste Koloniale Verslag ter hand dan wordt bovendien dat de 65 plantages reeds eerder genoemd, een product verkregen — voor 99 % boomcultures afkomstig — ter waarde van meer dan 300 gld. per H.A., met de bestaande wel te verstaan van een aantal arbeiders, overkomende met één hoofd per ongeveer 1.3 H.A. Deze gegevens openen evenmin hoopvolle wachtingen voor een middenstandslandbouw vormd door Europeesche jongelieden met kapitaal, die in Suriname kleine plantages zouden willen aanleggen en exploiteeren, met gebruik van koelie-arbeid. Bovendien wordt tropische landbouw niet in één dag aangeleerd en is de gelegenheid tot voorafgaande practische opleiding in het land zelf niet groot.

Een bij welslagen zeer winstgevende cultuur eene die betrekkelijk weinig handen vordert is de lijke bekend, de bacoven-cultuur; van de Grotschel variëteit kunnen onder gunstige omstandigheden 750 volle bossen per jaar en per worden geoogst, waarvoor ter plaatse voor export geproduceerd wordt, gemiddeld shillings per bos wordt betaald. Gegeven ter de risico's der cultuur en de verschepte en verkoopsorganisaties, welke vereischten worden, is de kans niet groot dat de naam (opnieuw) een bacoven-exporteerend zal worden; het is jammer dat de beschikkingen daartoe van 1886 en die op veel grootschaal van 1906 gefaald hebben. Waar thans een half miljoen bossen bacoven per jaar de lokale markt worden geproduceerd (opbr. 40 Hollandsche centen per bos), daar zou het voeren van de productie tot de minimum voorafscheping in koelruimen noodige hoeveelheid een kwestie zijn van den te bedingen prijs, evende afzetmogelijkheid in Europa er een is van de kooi sprijs; in Engeland werden in 1927 welsche scheepsladingen uit het 1000 mijl verlegen Santos op de markt gebracht, van de der Canarische eilanden gelijkende Braziliaans bacoven, in concurrentie met de Westindische Ook de jaarlijksche uitvoer van circa 90 miljoen nanassen en ongeveer evenveel sinaasappelen van Brazilië zou Suriname ten voorbeeld kunnen afvoeren; in ons eigen land worden in bepaalde maanden à prix d'or sinaasappelen verkocht afkomstig uit het tweemaal zoover afgelegen Californië, voer van versch fruit echter kan niet geleidelijk tot ontwikkeling worden gebracht zonder freto te afwaarten van schepen met koelinrichting de aanvankelijk kleine geproduceerde hoeveelheden met de juiste tusschenruimten snel en goed overvoeren en Suriname ligt nu eenmaal ten de groote scheepvaartroutes.

Sprekende van scheepvaartroutes denkt

RADEMAKERS

AKKERSTRAAT 61 b-c - Tel. 2631 - ARNHEM

Speciaal Huis voor Fijne Heerenkleding
— tegen zeer laag gestelde prijzen —
veranciers van verschillende Indische families in en
Arnhem. — Steeds een keur van de beste Engelsche
stoffen. — Coupeursbezoek op aanvraag. 5594

in zelf aan de eigenaardige positie van geheel
Amerika uit een oogpunt van productie en
behoeften. De Zuidamerikaansche landen, met in-
begrip van de Westindische eilanden, zijn in de
eerste plaats ingericht op productie ten behoeve
van andere werelddeelen, die op hun beurt voor-
werken in het meerendeel der behoeften van Zuid
Amerika. Ondanks de groote verscheidenheid van
maat en bodemgesteldheid der Zuidamerikaan-
sche landen onderling speelt onderlinge uitwissel-
ing van producten slechts een ondergeschikte rol.
Zij importeert vruchten (bacoven) uit Ecuador,
suiker eveneens en bovendien mais en tarwe uit Ar-
gentinië en Chili, Brazilië tarwe uit Argentinië, de
Plata Staten betrekken vruchten (bacoven en
naasappelen) uit Brazilië; van de totale handels-
omwenteling dier landen echter maken deze transac-
ties maar een klein deel uit.

De Guiana's hebben als naaste burens op het con-
tinent enkel landen met een even sterk tropisch
klimaat als het eigene en het handelsverkeer met
de naburen is dan ook uiterst gering, wat Vene-
suela betreft zelfs nog belemmerd door de fiscale
afgifte van die republiek. En wat de Zuidelijke
eilanden betreft is de afstand tot Buenos Aires on-
veer even groot als die naar Engeland, tweemaal
groot als die naar New York.
Zeer gunstig liggen voor de Guiana's de eilan-
den in de Caraïbische Zee, welke laatste zeer be-
langrijke afzetgebieden zouden kunnen zijn van
landbouwvoortbrengselen der Noordelijke kust-
landen van het Zuidamerikaansche vasteland, spe-
ciaal van Suriname.

Waar de suikerrietcultuur hoofdzaak is, daar
wordt veelal de teelt van voedingsgewassen voor
eigen gebruik (alsook de veevoeder) verwaarloosd en
de groote eilanden in de Caraïbische Zee, Cuba,
Domingo en Porto Rico importeerden voor tien-
millioenen dollars per jaar aan rijst, maïs, boon-
en aardvruchten, uien, etc.; Cuba is zelfs met
trekking tot de behoefte aan koffie voor een
groot deel op andere landen aangewezen. Ook Ja-
maica, Trinidad en de Fransche eilanden verbou-
wen niet genoeg voedingsmiddelen voor de locale
consumptie.

Al dadelijk treft ons het artikel rijst en de groote
stand tusschen het voornaamste productiegebied
Achter Indië — en de Westindische eilanden,
ca. 10.000 mijl, terwijl in de Hollandsche neder-
zettingen in de Guiana's, op minder dan 2000 mijl
afstands, reeds in het begin der 18e eeuw de rijst-
teelt bekend was. Britsch Guiana echter bracht
in 1926 slechts tot een uitvoer van ruim 3000
ton, afnemer hoofdzakelijk het eiland Trinidad,
Suriname exporteerde in 1925 nog geen 100 ton,
voortendeels naar het naburige Cayenne.

Voedingsmiddelen voort te brengen in groote
hoeveelheden en tegen lage prijzen, ten behoeve
van de eilanden in de Caraïbische Zee, lijkt
de naastbij liggende taak van Suriname en hoe
veel men thans nog daarmee is gevorderd kan
eruit blijken dat in 1925 slechts een onbeduiden-
hoeveelheid maïs werd uitgevoerd naar Cura-
çao, welk kleine eiland echter in dat jaar toch nog
geveer 4000 ton maïs en maïsmeel van buiten
voerde; Suriname produceert wel maïs (ruim 2500
ton in 1925), voor 95 % van den kleinen landbouw
omstigt, maar met de verwerking tot maïs-
meel houdt men zich aldaar nog niet bezig.

Het Amerikaansche eiland Porto Rico, met een
bevolking van bijna anderhalf miljoen zielen, heeft
in het jaar ongeveer 80.000 ton rijst noodig van bui-
tenland, welke hoeveelheid thans nagenoeg geheel van
het vasteland der V. S. wordt betrokken; alleen de
afstand van invoerrecht heeft de Amerikaansche
rijst vóór, het afstandsverschil is in het voordeel
van Suriname.

Uitbreiding van het groot-landbouwbedrijf in
Suriname, werkende met Nederlandsch of vreemd
kapitaal, zal den uitvoer van het gewest doen toer-
men, maar de welvaart van en de kapitaalvorming
door de bewoners van het land zal er slechts
een deel door worden bevorderd. Aantrekke-
lijker is het denkbeeld van bevordering der pro-
ductie van de zelfstandige kleine landbouwers,
er arbeid in de eerste plaats aan de Surinaam-
sche volksgemeenschap zelf ten goede komt.
Afzet van ook voor den kleinen landbouw ge-
eigete stapelproducten zal er vooralsnog dicht in
de buurt genoeg zijn te vinden; commercieele en
industriële deskundige voorlichting zal het Gou-
vernement evengoed weten te verschaffen als land-
bouwkundige. En wanneer voor het oogenblik al

REPEREEREN ■ OVERTREKKEN
PARAPLUIE-MAGAZIJN
A. QUERELLE
SCHOOLSTRAAT 10
's-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151
Leden van „Oost en West" 5 pCt. korting

wat overzeesche verbindingsen betreft Suriname in
een tamelijk geïsoleerden uithoek ligt, daarin zal
een gestadig vermeerderende export van zelf ver-
betering brengen, terwijl de zelf weinig producee-
rende maar gunstig gelegen Nederlandsche Antil-
len misschien eenmaal voor Suriname als centra
van distributie waarde zullen krijgen.
Er gaat bekoring uit van de gedachte dat Neder-
land in Suriname een productiegebied en in Cura-
çao een industrieel en commercieel centrum zou
kunnen hebben, beide een plaats van betekenis innemen-
de in het economische leven van Zuid Amerika.
Amsterdam, Februari 1928.

Die perzik smaakt naar meer!

Bij de behandeling van de radiowet in de
Tweede Kamer op 23 Februari l.l. heeft de Minis-
ter van Waterstaat een verzoek van zijn ambtge-
noot van Koloniën medegedeeld, dat aan de ware
vrienden van Indië aanleiding tot verheuging geeft
en waarop in dit weekblad daarom de bijzondere
aandacht gevestigd behoort te worden.

Men weet dat het noodzakelijk is gebleken in
den radio-chaos, in ons land bestaande, eenige
orde te brengen. Terwijl overal elders voor den
radio-omroep een gecentraliseerde regeling is ge-
troffen, wordt hier de omroep gebruikt voor pro-
paganda van politiek en geloof in de verschillende
bestaande schakeeringen, derhalve ook de aether
is sectarisch verdeeld! En om dit gevreesde euvel
voor Indië te illustreren, heeft de Minister van
Waterstaat ten rechte gezegd dat de radio met Indië
alleen op voorzichtige wijze aangewend kan wor-
den, n.l. door rekening te houden met wat Indië
wenscht. Zij mag niet van den aanvang af tot een
oorzaak van twist gemaakt worden, er moet ge-
streefd worden naar eenstemmigheid en niet naar
vervreemding. De band van Indië met Nederland
moet worden versterkt.

Om nu een en ander te bereiken heeft de Minister
van Koloniën het niet genoeg te prijzen verzoek ge-
daan om bij de radio naar Indië de politiek en de
politieke propaganda uit te zonderen!

In dit weekblad, waarin voor de politiek liefst
geen plaats wordt ingeruimd, mag de hulde, den
Minister van Koloniën daarvoor te brengen, niet
ontbreken.

Die perzik smaakt naar meer! Het zou n.l. aan-
beveling verdienen een stap verder te gaan en de
uitzending van godsdienstige propaganda en van
kerkdiensten naar Indië zoodanig te regelen, dat
deze den Europeaan en Christen-Inlander kunnen
bereiken, zonder den Mohamedaanschen Inlander
te dwingen ze onwillens op den koop toe aan te
hooren naast andere wel gewenschte uitzendingen.

Verder is het uiteraard gewenscht, dat bij even-
tuele regeling van den radio-omroep in Indië zelf,
bovenbedoelde beginselen ook toepassing zullen
vinden.

H. G. HELJTING.

Borneo, land van onbegrensde mogelijkheden.

In noot 4 van ons bovengenoemd artikel (Kol.
Weekblad 16 Febr. '28, no. 7, bldz. 76) betreffende
de merkwaardige grenslijn van Alfred Russel Wal-
lace hebben wij tot ons leedwezen verkeerd gecite-
erd uit Dr. Ir. N. Wing Easton's zoo belangrijke
verhandeling over „Het ontstaan van den Malei-
schen Archipel, bezien in het licht van Wegener's
hypothesen”.

Het aan het slot dier noot aangehaalde, n.l. „de
„geheele Maleische Archipel is geosynkлинаal ge-
„bied; — het Westen is sedert het Pliocen stabiel
„geworden, het Oosten daarentegen is labiel ge-
„bleven,” enz. geeft de meening weer v.n.l. van de
geologen Molengraaff en Brouwer, niet van Wing
Easton.

De voorstelling die de heer Wing Easton van het
ontstaan van den Maleischen Archipel, waarmee
Wallace's lijn ten nauwste samenhangt, geeft, treft
men aan op bldz. 507 v.v. onder het hoofdstuk
„Toepassingen” in zijn Verhandeling vd., voorko-
mende in Tijdschr. van het Kon. Ned. Aardr. Gen.
2e serie, dl. XXXVIII, 1921, afl. 4.

In het kort komt zij hierop neer, dat naar aan-
leiding van Wegener's hypothesen (bldz. 500 en

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
Statutaire Reserve - 40.000.000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrif-
telijke en Telegrafische Credieten. — Reiscrédietbrieven.
— Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Ver-
koop van Effecten. — Administratie van Vermogens. —
Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS
Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen
voor groote administraties.

TAAMS & KEYSER
BANKAstraat 10, Den Haag - Tel. 17164, 10387
KEYSER & Co.
P. C. HOOFSTRAAT 24
Amsterdam - Tel. 21729
Behandelen alle Effectenzaken, geven
inlichtingen over Courante en
Incourante Fondsen
REKENING-COURANT COUPONS

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
VAN W.J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

JAN MESKER & Co.
PRINS HENDRIKSTRAAT 44-50
DEN HAAG
COMPLETE MEUBILEERING
IN MODERNE EN ANTIEKE STIJLEN
VRAAGT GRATIS ONZE UITGEBR. CATALOGUS
BILLIJKE PRIJZEN :: BILLIJKE PRIJZEN

Tari Bari
De Sigaret met geprepareerd riet-mondstuk
Verkrijgbaar bij alle goede Winkeliers

HAARLEM

N.V. v. BASTEN's Woninginrichting

WAGENWEG 102 :: HAARLEM
t.o. de Hazepaterslaan, Tel. 11159

Complete installatiën worden tevoren volledig begroot en opgegeven.

Al onze Meubelen, Tapijten, Stoffen, enz., worden onder schriftelijke garantie verkocht. Levering geschiedt franco door het geheele land, met eigen auto's.

Alle artikelen in onze Showrooms zijn geprijsd, zoodat iedere Cliënt zelf de prijzen kan zien.

AANBEVOLEN VOOR OOST EN WEST

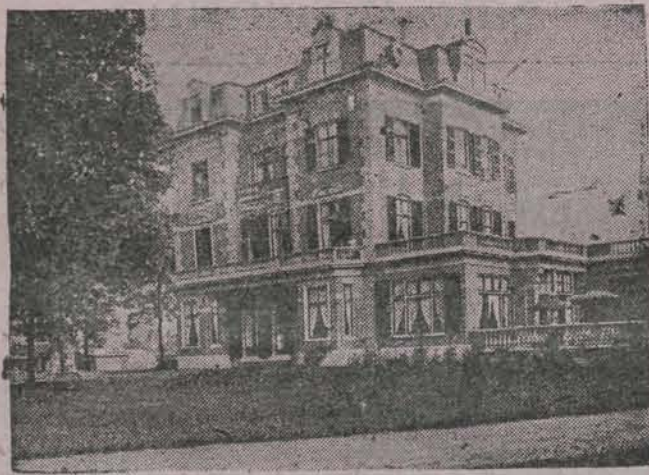
**CHRISTELIJK LYCEUM
TE HAARLEM**

Gevestigd: EMMAKADE 43

Afdelingen GYMNASIUM,
H.B.S. met 5-jarigen cursus en
Economisch Litteraire H.B.S.

MODERN INGERICHTE SCHOOL
PROGRAMMA op aanvraag bij den Rector
Ir. W. VAN DORP

5400

HERSTELLINGSOORD

„HUIZE MARIA EMALIA DORREPAAL“

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving, met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatriërenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven.

BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

WISBRUN & LIFFMANN
VEENESTRAAT 35-37 - Tel. 12503 - DEN HAAG

DAMES MODE ARTIKELEN
ZIJDEN STOFFEN - FLUWEELEN
KANTSTOFFEN - ALLE SOORTEN
GARNEERINGEN, ENZ., ENZ. - BALARTIKELEN

FOTOHANDEL

Werkzaamheden voor Amateurs

PH. G. STARKE

— HOOFDSTRAAT 172 —

APeldoorn - TELEF. 630
ATELIERS voor Dag- en Kunstlicht-opnamen

WEIMARSTRAAT 119 (tuss. Regentessepl. en Beeklaan)

MANUFACTUREN, LINGERIEËN, KOUSEN,
SOKKEN, ENZ. - BABY-ARTIKELEN

HET VERTROUWDE ADRES VOOR REPATRIËRENDE

Aanbevelend. L. A. KWANTE

v.v. van genoemd Tijdschrift) Dr. Wing Easton tot de conclusie komt „dat alle eigenaardigheden „van den Maleischen Archipel op hoogst eenvoudige „wijze verklaard worden door aan te nemen dat „hij is komen aandrijven en wel uit het Zuiden en „vroeger deel heeft uitgemaakt van het toen zoo- „veel grootere Antarktische Continent.”
H. J. A. RAEDT v. OLDENBARNEVELT.

Van Week tot Week.

Dinsdag 28 Februari tot Maandag 5 Maart.

Javaansche werklieden naar Suriname. Het *Alty. Ind. Dagbl.* deelt mede dat in de eerste maanden van dit jaar in drie afschepingen ongeveer 2000 emigranten naar Suriname zullen vertrekken.

E. P. H. Hartlieb †. Soerabaja, 1 Maart (Aneta).¹⁾ Overleden is de heer E. P. H. Hartlieb, officier van gezondheid 1e kl. bij de Marine.

De Indische radio-omroep. Het *Vaderl.* (Avondbl. C., van 1 Maart) publiceert een onderhoud met Prof. Treub met betrekking op diens meening over de Radiowet in verband met Ned.-Indië.

Instituut Kern. In eene van wege het Instituut Kern te Leiden gehouden bijeenkomst heeft Mr. J. G. Huyser gesproken over: Indonesische maansikkelvormige halssieraden. (Overzicht in de *N.R.CI.* van 1 Maart, Avondbl. B.)

Universitaire examens. Leiden. Doctoraal examen Indisch recht de heer E. E. Poulon. — Economisch candid. examen Indologie de hr. L. Nagtegaal.

J. van Hengel †. Te 's-Gravenhage is, op den leeftijd van 67 jaar, overleden de heer J. van Hengel, oud-resident van Menado.

Communisme op Bali? Buitenzorg, 5 Maart (Aneta). Het Bestuur op Bali meent het spoor gevonden te hebben van twee tegen het gezag gerichte vereenigingen. Deze ver. zouden begin Februari door een Javaan zijn opgericht en aanzienlijke Baliërs zouden er bij betrokken zijn. De Javaan is gearresteerd en een onderzoek werd ingesteld.

Relletjes op een tabaksonderneming. *Gewapende Chineezen.* Medan, 2 Maart (Aneta). Een brigade marechaussee onder leiding van een Europeesch sergeant, patrouilleerde op de onderneming Sumadam van de Tabaks Maatschappij Sumatra-Danmark, in de Alasvallei, waar relletjes verwacht werden bij de uitbetaling. Een honderdtal gewapende Chineezen drong op de brigade aan en een Chinees viel den sergeant aan. De brigade vuurde, met het gevolg dat twee koelies gedood en acht gewond werden.

Tarief voor telegrammen naar St. Martin en Suriname. Het tarief voor telegrammen naar St. Martin wordt, ongeacht den verzendingsweg, verlaagd tot f 1.70 per woord. Uitgestelde telegrammen met genoemde bestemming zijn niet toegelaten.

Het tarief voor telegrammen naar Suriname, welke verzonden worden over een der Noord-Atlantische kabel- of radiowegen is verlaagd en gelijk gemaakt aan het bij verzending over den rechtstreekschen Nederlandschen radioweg geldende tarief. In herinnering wordt gebracht, dat voor een gewoon telegram naar Suriname, via Holland-radio, f 1.70 per woord verschuldigd is.

Bij verzending via Haïti, waarbij de overbrenging per radio van Martinique af geschiedt, blijft de prijs der gewone telegrammen bepaald op f 3.05 per woord. Uitgestelde telegrammen langs dien weg zijn niet toegelaten.

De uitbarstingen van den Krakatau. Batavia, 29 Febr. (Aneta). Boven den krater van den Krakatau worden voortdurend gaspborrelingen waargenomen van middelmatige sterkte, die een sterke lucht van zwavel-waterstof verspreiden. De temperatuur van het water is aan de oppervlakte lauwwarm.

F. J. Wirix †. Malang, 5 Maart (Aneta). Overleden is de heer Wirix, oud-hoofdadmirateur van de suikerfabriek Djatiroto. De overledene was officier in de Orde van Oranje-Nassau.

¹⁾ De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan het „Vaderl.”.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlij

Vertrek van Raden Ajoe Sangkaningrat.

Deze lieflijke genoote van den Re van Bandoeng, die ge maanden in ons heeft vertoefd, gijdezer met de „Chr. gens” naar haar vland terug, daar zij gure Nederlandsche maat slecht kon ver gen en al te zeer langde naar haar Bandoeng achterge twee kindertjes. haar voorgenomen naar Mekka, het land der Moslims, zij afgezien. Haar genoot, R. A. A. W nata Koesoemo, die studiedoeleinden eenige weken hier blijven, bracht haar

Berlijn, Praag en Weenen reizend, naar G De vele vrienden, die zij zich onder ons heeft ten te maken, hadden haar zoo gaarne nog hier gehouden o.a. om haar van allerlei te to op onderwijs-, hygiëne- en kunst-gebied, z waarin zij zoo zeer belang stelt en die zij g zooveel mogelijk in haar land wil bevord Daartoe bezocht zij te 's-Gravenhage dan ook schillende inrichtingen, o.a. de „Koloniale S voor Vrouwen en Meisjes”, Westeinde 46, en Toonkamers voor Indonesische Kunstnijver Heulstraat 19, waar zij zelfs 's middags mee helpen theeschonken. „Boeatans” bestuur hec ten zeerste gewaardeerd en niet minder de zoo st taan door Raden Ajoe Sangkaningrat toege medewerking in zijn streven. In de Keboe (regentshuizinge) te Bandoeng wordt, onder toezicht, veel fraaie Soendaneesche kunstnijver beoefend. Zij beloofde hiervan verschillende ten, zoo spoedig mogelijk na thuiskomst, te zenden, waarschijnlijk nog vóór de opening Tentoonstelling te Arnhem.

Wij wenschen haar van harte goede reis, den thuiskomst en het beste succes met hare plannen.

Verzameling Aziatische Kunst in de Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam.

Op initiatief en onder beheer der „Vereen van Vrienden van Aziatische Kunst” is, dan de door den Hoogleraar-Directeur der academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam Prof. R. N. Roland Holst, op bijzonder komende wijze betoonde gastvrijheid, in een nieuwe tentoonstellingszalen dier inrichting Stadhouderskade, een semi-permanente verzameling Aziatische kunst kunnen worden geëxpos

Bovengenoemde vereeniging doet hiermede eersten stap op den weg naar de stichting van museum van Aziatische kunst. Reeds jaren werkzaam geweest om iets op dit gebied te ken. Eerst thans is het haar mogen gelukke bescheiden schaal een begin te maken museum-arbeid, dien sedert de oprichting der eeniging in 1918, als de belangrijkste, voor weggelegde taak wordt beschouwd.

J. J. Zaterdagmiddag te 2.30 uur had de offici opening plaats. In het bijzijn van vele genoden¹⁾ hield, in de aangrenzende aula der S de voorzitter der Vereeniging, Mr. H. K. W dorp, een rede, waarin hij allereerst een over gaf van hetgeen reeds verricht werd, ook op lens het museum-vraagstuk. Zoo zeide hij o

„Het valt moeilijk veel te zeggen over de stand in ons land, waar feitelijk nog niets daan. In het Rijksmuseum en in sommige lijke kunst-musea kunt ge ceramiek vinden, namelijk porcelein uit later tijd, maar nergens van de klassieke Oost-Aziatische kunst. Tien geleden is deze Vereeniging opgericht en

¹⁾ Onder deze bevonden zich ook de tijdelijk te sterdam vertoovende gep. Hoofddjaks van Soera R. M. P. Gondosoemarjo en echtgenoot, beiden v langstelling voor kunst, zoowel die voor Indones van elders. — Red.

G. J. R. v. d. GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

THEO VAN LEEUWEN
 Banketbakker en Kok
DEJEUNERS en SOUPERS
 5599 **FREDERIK HENDRIKLAAN 287**
 b.h. Fred. Hendrikpl. - DEN HAAG - TEL. 50266
 Speciaal aanbevolen voor Repatr. en Vertrekkenden

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
 ook gebouwd voor de Tropen.
 — VRAAGT OFFERTE — 5489
G. A. J. VAN KALMTHOUT
 BISSCHOP HAMERSTR. 3. Tel. 1562. NIJMEGEN

GARAGE JANSEN
 Rijksstraatweg nabij Viaduct
WASSENAAR
 TEL. KIEVIET 562 (Haag)
BENZINE LAADSTATION
 REPARATIEWERKPLAATSEN
 VERHUUR LUXE AUTO'S
 MODERNE TAKELAUTO

WIJNHANDEL „DE KROON“
 Z.-BUITENSINGEL 288 WEIMARSTR. 198-204
 Tel. 30075 DEN HAAG Tel. 34223
PRIMA OUDE GENEVER
 per Liter f 3.75 5531

A. OKHUIJSEN
 OBRECHTSTR. 474 - DEN HAAG - TEL. 34349
 BEHANGER-STOFFEERDER
 -- WONINGINRICHTING --
 SPECIAAL ADRES VOOR HET
 INRICHTEN VAN IND. FAMILIES 5644

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 101
 DEN HAAG
 SPECIAAL VOOR IND. FAMILIES INGERICHT
 Bestaat ruim 25 jaar 5047
 DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

ALLE KANTOOR- EN
SCHOOLBEHOEFTE
VULPENHOUDERS
 en Vulpenreparaties
in KLAASSEN's Kantoorboekhandel
 PRINSESTR. 23 - DEN HAAG - TEL. 12805 5499

KOLONIALE WAREN
EN COMESTIBLES
 GALILEISTRAAT 58 :: DEN HAAG
 Aanbevelend,
S. J. ROTTEVEEL

STAALWAREN - TAFELZILVER - PORTRETLIJSTEN
 BLOEMPOTTEN - ROOKTAFELS - KOPERWERK
J. A. SCHLETTE - DEN HAAG
 WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50 5441
 TELEFOON 50888 :: POSTGIRO 43903
 SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING
 EMBALLAGE VOOR VERZENDING VRIJ

(1930) zal een begin moeten worden gemaakt met de afschaffing der poenale sanctie. Zoo is er thans, bij de nieuwe opleving der cultures, en ondanks goede winsten, onzekerheid.
 Het *Bat. Nwsbl.* (1/2 „Hoon“) brengt in herinnering dat de Min. v. Kol. nog onlangs verklaard heeft, dat van hem geen voorstel tot opheffing der poenale sanctie te verwachten is.
 Het *Soer. Hbl.* (24/1 „Besoeiki-zaken“) bepleit wegeaanleg in Besoeiki. Dit gewest, met Zuid-Bantam het laatst in ontginning gekomen, raakt ook langzamerhand „vol“; het vraagstuk: waar plaats is voor de groeiende bevolking en de uitbreiding der cultures wordt ten slotte eene zaak der Buitengewesten.
 De *Loc.* bevat artikelen over „De Agrarische politiek der Regeering“ (25/1, blz. 34) en „De Agrarische hervormingen in Jogjakarta“ (26/1, blz. 4, 23 en 40, C. Schwencke).

Het P. S. I.-Congres te Jogja.
 Vertegenwoordigd zijn de P.S.I., B.O., P.O., P.P.P.K.I., P.N.I. en Jong-Java (*De Loc.* 26/1, blz. 1, 12, 21 en 46). De heer *Tjokroaminoto* heeft het over zijn levenstaak: de vertaling van den Koran uit het Engelsch. Hij wist hoe men zou grijpen naar een Koranvertaling, die vier verschillende bewerkingen zou vervangen. Verderfelijkaacht de heer *Salim* de overal op Java druk gebruikte Korans van Annie Besant en den heer Kruisheer. Ook missie en zending geven Koranvertalingen. De redevoering van Hadji Salim bevatte scherpe critiek op de huidige verdeeldheid in den Indischen Islam, „godsdiensleeraren spreken elkaar tegen; de *Madjelis Oelama* (godsdiensstraat) moet kijaïs en goeroes vervangen“. Spr. hekelt de *echtscheidingen* en de verstootingen, waarbij de penghoe-loes zelfs met tarieven concurreeren. Dit kwaad moet uitgeroed worden. Spr. hekelt het feit, dat het gaan naar Mekka vaak niet geschiedt ten gevolge van het gebod van den Koran om een keurbende te vormen, maar sommige *hadji's* zijn veel- eer een bende fraudeurs, levend van prostitutie. De *Madjelis Oelama* zal daaraan een einde maken. De *Madjelis Oelama* bestaat reeds; indien deze niet voldoet, kan ze gewijzigd worden. Wordt er *eenheid* bereikt dan kan men verder werken, maar gewerkt moet er worden. Wie in oorlog van Allah meetrekt, zal vanzelf opdrachten krijgen.
 Feestelijkheden tijdens het congres, waaronder een *padvindersondemonstratie*, werden druk bezocht. Er werd door padvinders gezongen en men voerde goede vrije- en ordeoefeningen uit. De bedoeling van het „commandement Indonesische padvindere“ werd verduidelijkt; de padvinderij dient om „de verwijftheid der Inlanders ten gevolge van Westersche cultuurmenging“ te vernietigen. In de kunst van *self-defence* hadden de S.I.-padvindere van de afd. Tempel en Loemadjang het ver gebracht. Het worstelen werd gedemonstreerd door padvindere uit Garoet.

De *Java-Bode* (30/1 „Argelooze P.S.I.“) is van oordeel dat een passage in de rede van Hadji Salim, waar hij motiveert dat de S.I. naar de politiek werd gedreven, van niet onschuldigen aard is. Hoe „diplomatiek“ ook, het opruiend element zit er in.
 Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (21/2 „De Week. Bolsjewistische spionnage en propaganda), de *Java-Bode* (30/1 „Kuo Min Tang en Ned.-Indië“), het *Bat. Nwsbl.* (25/1 „Het kinderhuwelijk“) en de *Sum. Post* (30/1 „Rusland en het Oosten; 4/2, 2de bl. „De Chineesche Pers“).

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

De brochure van Prof. Mr. Treub.
 Het valt niet te verwonderen dat Prof. Treub's brochure: „Het gist in Indië“, aanleiding heeft gegeven tot protesten in de inheemsche pers in Indië.
 De *Soeloeh Rajat Indonesia*, orgaan van de Indon. Studieclub te Soerabaja, zegt in het slot eener bespreking daarvan dat het volkomen duidelijk is dat Prof. Treub slechts één middel weet voor het behoud der kolonie, namelijk kogel en kanon. De professor vergeet hierbij klaarblijkelijk de lessen der geschiedenis, terwijl hij aan den anderen kant, als het noodig is, zich beroept op de geschiedenis. Deze heeft echter geleerd dat nergens en nooit een overheersching heeft kunnen voortbestaan, die dwang ten grondslag had. Wordt het Treubsche recept gevolgd,

SOLIED ADRES VOOR HEERENKLEEDING
 THE E.N.C.O.S.
 NAAR MAAT LONDON DEN HAAG EN GEMAAKT
 CLOTHING
J. W. FRANSEN
 WEIMARSTRAAT 24a - DEN HAAG - TEL. 34985

dan staat vast dat het tijdstip der verarming van het Nederlandsche volk eerder zal aanbreken dan geroord vreesd wordt. De Nederlandsche kolonie zal verdwenen en geen draadje zal de Indonesiërs dan meer aan Nederland binden.
 De *Bintang Timoer* (liberaal, Weltevreden), geeft eveneens een critiek op genoemde brochure, voorwan naar aanleiding van het feit dat zij door de Europeesche pers in Indië, voornamelijk de *Java-Bode* en met vreugde werd begroet en geprezen, alsof de pers aan de hand daarvan haar standpunt wil vestek dedigen. Schrijver zegt dat zulks niet te verwonder ren is, want de meening van Mr. Treub, zooals al in zijn brochure is neergelegd, komt wel voor 99 procent overeen met die der Europeesche pers in Indië. Wat schrijver echter wel vreemd vindt, is namelijk de verdenking die op de nieuwe Indonesische Federatie, de P. P. K. J., is gevallen. Hij vertelt dat deze federatieve vereniging door de Europeesche pers met een zuur gezicht werd begroet, zelfs beschouwd als een spook. Schrijver wil het niet voor die federatie opnemen, doch vindt het al jammer dat zij van allerlei kwaad wordt verdacht gevaarlijk en ontoelaatbaar wordt gevonden, terwijl zulk een brochure als die van Mr. Treub niet verdraag boden, doch met vreugde begroet wordt. Hoe men nu vooruitkomen als ieder streven der nationalisten direct in een slecht daglicht wordt gesteld. Dit wijst op de karaktereigenschap van het blaasfront, dat weliswaar niet officieel is opgericht, doch door de Vreemdelingenpartij toch wordt gevoeld, zij een zelfde doel en richting heeft. Maar, zoals altijd in de wereld gaat, is er steeds reactie waar tie is. Zoo zal zulk een houding der Europeesche partij juist de wording verhaasten van het bruusfront en de federatie te Bandoeng heeft zich kort geleden voorgenomen om een commissie te benoemen tot het oprichten van nationale bladen. En nu, gezien dezen toestand, waarbij de een na den ander zich tracht te versterken, zal de vredespolitiek de *Courant* wel geen resultaten afwerpen. Welke schuld dat dan is, zal de toekomst wel uitwijzen.

Het Westersch bedrijf voor Indonesië.

In de *Bintang Timoer* van 5 Januari wordt opgemerkt dat de laatste jaarwisseling de uitbarsting bleek te zijn van de nieuwjaarskoorts dergenen op belang hebben bij de winsten van Indonesië. Wie h — zegt schrijver — de *Locomotief* verscheen te dien tijd met een speciaal nummer dat grootende werd ingenomen door artikelen van kapitalisten gen de Regeering en de vergrooting van het Inlandsche element in den Volksraad. Schrijver vertelt het een en ander over deze artikelen, zooals b.v. van den heer C. W. van der Meulen, voorzitter den Ondernemersbond, van den hoofdredacteur de *Locomotief* zelf en van den President van de mer van Koophandel te Amsterdam, de heer E. H. dring, welke laatste o.m. gezegd zou hebben: „Westersch bedrijf was de kurk waar Indië in economischen zin op dreef“. Hoe is het mogelijk, ro schrijver uit, terwijl juist gezegd kan worden Indië de kurk is waarop het Westersche economische leven drijft. En dan wordt opgemerkt: stels eens voor dat men hier zulke politieke rechten als in Australië, dan zou de toestand anders zijn. Doch dit wordt niet gewild door lieden als Prof. Treub e.a.
 Ten slotte zegt schrijver dat deze meening van kapitalisten niet rechtvaardig is. Wil men nu in de leven en met elkaar samenwerken, dan moet te dezen opzichte niet eenzijdig zijn, doch elkaaren waardeeren, want Nederland heeft Indonesië noodig en omgekeerd heeft Indonesië Nederland nodig.

Democratisch bestuur in Indië.

De *Sipatahoenan* (org. der Vereen. Pasoendan) strijdt de meening van sommige Hollanders die gen dat de Oosterling niets van een democratisch stuur wil weten zooals door een Volksraad, een gentschapsraad enz., omdat hij gewend is aan ondanigheid en opziet tegen een hooge waardighe Schrijver merkt o.m. op dat die Hollanders den O terling eigenlijk niet kennen; van daar dat zij beweren dat het instellen van deze colleges dar niet de wil is geweest van het volk in het algemeen doch slechts van de ontwikkelde Inlanders. Maar vraagt hij — zijn die ontwikkelde Inlanders dan net zoo goed Oosterlingen? Er is immers geen schil tusschen dezen en het volk. Alleen dat dit ste zijn verlangen niet ronduit durft te zeggen, het weet wat goed en wat kwaad is, wat rechtva

VOOR H. H. GEPENSIONNEERDEN

met kl. gezin te huur in fraai gedeelte van Heemstede, nabij bosch en tram, goed gebouwde Heerenhuizen, bevattende 5 kamers, 1 kelderkast, ruimen zolder en achtertuin. Huurprijs f 550.— tot f 575.—. 5604
Te bevragen: Nicolaas-Beetsstraat no. 8, Heemstede.

van indig en wat onrechtvaardig is. Dit alles zegt het volk dan ook niet aan de rasgenooten die naar den kant der Europeanen overhellen, doch aan hen die tot de meigen groep behooren en in wie het vertrouwen kan stellen.

Daarom betreurt schrijver het dat het verlangen voorvan den Oosterling naar een democratisch bestuur door Europeanen als Prof. Treub, een legende wordt a-Bodgenoemd en dat de tegenwoordige Volksraad door isof dissonnige Inlanders — volgens dien professor — wil verslechts wordt gebruikt als een gelegenheid om invloed wonden kunnen uitoefenen op anderen. Volgens schrijver als kent de Oosterling zulk een democratische instelling 99 preeds van oudsher, zooals ook door den heer Koen Indiseemo Oetjo in zijn praeadvies voor het Inlandsch bestuurscongres indertijd werd verklaard. Dat in de Fedzen Volksraad thans de stem van het volk niet ge- hoord wordt, komt niet doordat het volk geen ver- langen heeft, maar door den dwang die er op wordt uitgeoefend door lieden die in weelde leven en niet het denken, noch aan het verleden noch aan de toe- et allekomst. Thans is het de plicht van de Inlandsche in- lectuelen om daarin verbetering te krijgen, op- dat de huidige Volksraad weder tot volmaaktheid zal niet ver- raken als zulk een instelling hier te lande van den Hoe kroegeren tijd.

Samenstelling der Commissie voor de wijziging van het strafprocesrecht.

Naar aanleiding van de samenstelling dezer com- missie stelt de *Bintang Timoer* van 17 Januari de vraag waarom daarin geen enkel Inlandsch jurist zit en of er onder de Indonesische meesters en doctoren waar niemand is die daarvoor de geschiktheid bezit. Er opees worden weliswaar een wedana en een regent in opt- brulgenomen die natuurlijk eenige ervaring hebben op- kort gedaan, doch, kan men hen op het gebied van de wet enoemvel vertrouwen in het ontwerpen van allerlei wijs- nu, gingen? Een Officier van Justitie kan volgens schrij- n anover voor dit werk eigenlijk nog niet aangemerkt tiek worden als iemand met ervaring, zoolang hij nog W niet in een Inlandsche rechtbank gezeten heeft. En wijzen wel omdat een Raad van Justitie meestal rechtzaken n behandeling neemt van Europeanen, die thans n behandelng met de Inlander en Chineezzen. ds over het strafprocesrecht te klagen hebben, in ggenstelling met de Inlander en Chineezzen. Schrijver wekt den Bond van Inlandsche juristen en op om bij wijze van protest zijn stem hierover te la- ie. Wie hooren.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Aanslagen op assistenten in 1927.

Der gewoonte getrouw heeft het Orgaan der Vak- ereeniging voor Assistenten in Deli „De Planter“ n zijn eerste Nr. van iederen nieuwen jaargang een statistiek van de in het afgelopen jaar geconsta- eerde aanvallen van werklieden (koelies) op assistenten. In het Nr. van 4 Jan. '28 staat de op- omming over 1927; „dankbare bladvulling“ zet de edactie er boven. Het resumé laten we hier volgen. In totaal zijn ekend geworden 17 gevallen van ernstigen aard, aarvan één met doodelijken afloop (assistent ilan op de onderneming Soengay Roembia). Voor ekening van Javaansche koelies komen 12 der aan- lagen en in 5 gevallen waren Chineesche koelies e partij ter aanvallende zijde.

Ter vergelijking met de betreffende statistiek van vorige jaren:

1912	40 aanslagen (een moord)
1913	41 „ (een moord)
1914	32 „ (twee moorden)
1915	26 „ (twee moorden)
1916	34 „ (drie moorden)
1917	32 „ (een moord)
1918	35 „ (twee moorden)
1919	13 „ (twee moorden)
1920	26 „
1921	19 „
1922	26 „ (een moord)
1923	31 „ (twee moorden)
1924	19 „ (een moord)
1925	28 „ (drie moorden)
1926	27 „
1927	17 „ (een moord)

„In al hun droogheid sprekende cijfers! De cul- s dan murvisch is duur betaald geworden“ teekent de geen edactie aan. In hoeverre de oorzaak dezer be- t dit lazenreuswaardige statistiek te wijten is aan moge- gen, diek ontafvol optreden tegenover de daders, laat de Planter“ intusschen buiten beschouwing.

TOKO BOGOR

SUEZKADE 122 a,b - DEN HAA3 - TEL. 33472

VERWACHT 10 MAART:

Versche Ramboetan, Manggistans - Sawo Manilla's en Doekoe

Indologische leergang Kol. Instituut.
We vestigen de aandacht op een door de afd. Volkenkunde van het Koloniaal Instituut te Amsterdam uitgegeven (en op aanvraag gratis verkrijgbaar) boekje, waarin bijzonderheden over den door die instelling te houden 21en Indologischen leergang van 19 Maart—16 Juni 1928.

Op dezen nuttigen arbeid van het Kol. Inst. is reeds verschillende malen dezerzijds gewezen: thans zij daarom volstaan met de mededeeling dat deze leergang bezocht kan worden door personen van verschillende leeftijd en met uiteenlopende vooropleiding, staande het ter beoordeeling van den met de leiding belasten hoogleraar-directeur der afd. Volkenkunde (Prof. J. C. van Eerde) of iemand in staat geacht kan worden den leergang te volgen. In de eerste plaats is gedacht aan het bijbrengen van eenige kennis omtrent Ned.-Indië aan hen, die bestemd zijn om te worden tewerkge- steld bij Indische ondernemingen van handel, land- bouw en nijverheid. Ook van Regeeringswege is er herhaaldelijk de nadruk op gelegd, dat de oplei- ding der assistenten op genoemde ondernemingen te wenschen overlaat en dat een juiste wijze van optreden tegen de Oostersche werklieden noodig maakt het bezitten van eenige kennis omtrent arbeidsverhoudingen en arbeidswetgeving, den aard en de zeden der arbeiders. Vooral in den tegen- woordigen tijd, nu bij Inlanders en Vreemde Oos- terlingen het gevoel van eigen waarde hoe langer hoe meer ontwaakt, is het meer dan ooit wensche- lijk, dat eene oordeelkundige aanraking tusschen Westering en Oosterling plaats vindt.

Wanneer alle Directies van Cultuurmaatschap- pijen er toe konden besluiten alleen jongelieden in hun dienst te nemen, die een cursus als bovenbe- doeld hebben gevolgd, dan zouden ongetwijfeld misverstanden en bloedige botsingen (zie de statisti- eek van De Planter hier boven) zoo niet geheel voorkomen, dan toch aanzienlijk kunnen worden beperkt.

De West Indische Gids.

Inhoud van de Maart-afl. Portret van Dr. A. A. L. Rutgers, nieuw benoemd Gouverneur van Suri- name. — Curaçao en onderhoorige eilanden 1816— 1828 (vervolg), door Mr. B. de Gaay Fortman. — Een episode uit de Joodsche kolonisatie van Guyana (1660), door Jac. Zwarts. — Het Suri- name-probleem, door F. Greiner. — Bibliographie.

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw.

Mr. J. G. Huysen opent de Maart-afl. met een geillustreerd artikel: Een merkwaardig siermotief, nl. het zgn. „parang“-motief, hetwelk niet alleen op batik, maar ook op verschillende kunstnijver- heidvoorwerpen wordt aangetroffen. Een bronzen kom, door schr. onlangs bij een antiquair gekocht en door dezen Perzisch werk genoemd, meent Mr. H. als Indonesisch maaksel te mogen beschouwen, omdat het ornament van deze kom zeer veel over- eenkomst vertoont met het parang-patroon in de batikkunst. — De hr. G. J. van der Heide schrijft een, eveneens geillustreerd opstel over de samen- stelling van Hindoe-vaartuigen, uitgewerkt naar beeldwerken van den Boroboedoe. — Ten slotte eene bijdrage van J. J. Hansma „Als 't regent“, waaruit men — ook door de illustraties — een indruk krijgt van de enorme massa's water welke gedurende den Westmoesson op de aarde worden neergeworpen.

De Indische Mercur.

No. 9 (29 Febr.). Witsuikerkoken, door H. A. Faber. — Invoer van doerian-vruchten in Neder- land (met ill.). — Cultuur Maatschappij der Vor- stenlanden (onderhoud met den agent dier Mij., den hr. A. Fernhout). — Hand- en leerboek der be- stuurswetenschappen, besproken door F. W. Craandijk. — Kultuurberichten. — Kleine mede- deelingen. — Financieele berichten en verslagen, enz. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut verschaft literatuur over oliën, vetten en wassen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Id. No. 30 (21 Jan.). Het niet verlengen der erf- pachttermijnen. — Koelielooenen, door Deliaan. — Een veelvraat (keversort, behoorende tot de groep der zgn. Hispiden), door P. M. W. Dakkus. — Iets over rubber en getah-pertjah, door S. Kalf (slot). — Terug uit Indië (aan het Alg. Handelsbl. ont- leend onderhoud met Prof. de Bussy). — Invoer

VOOR BILLIJKEN PRIJS TE KOOP

te VELD (Straatweg), een mooie ruime Villa, gelegen dicht bij bosch en tram. Bevattende: beneden: vestibule met breede gang, ruime suite met groote serre, eetkamer met ver uitzicht, twee keukens, etc.; boven: 5 kamers, waarvan twee met groot balkon, badkamer, verder zolder over het heele huis met één groote en twee kleinere kamers; rondom tuin. Desgew. direct te aanvaarden. Brieven onder no. 5596 aan het Bureau van dit blad.

G. & B. RADIOHANDEL

1ste VAN DEN BOSCHSTRAAT 30
TELEFOON 71792 :: 's-GRAVENHAGE 5600

**Toestellen UITSLUITEND EIGEN
FABRIKAAT, met volle garantie**

Te huur - gemeubeld - Apeldoorn

een vrijstaande Villa met boschtuin, gel. aan buslijnen naar centrum en station (20 min. gaans), tuin op het Zuiden; bevat ben.: suite, keuk., bijk., W.-C., kelder, schuur; boven: 3 slaapvertr. en bergk. (event. ook slaap- kam.); voorz. v. waterl., gas en electr. licht. Volledige aardige inboedel. Voor kl. besch. gezin, minstens 6 mnd., f 100 's maands. Half Juli a.s. vrij. Brieven aan Zuster A. SINCLAIR, Zuidwal 83, Den Haag. 5597

TOKO SAMOEA ADA

P. C. HOOFSTRAAT 64 - A'DAM - TEL. 20024
IN DE NABIJHEID VAN HET LEIDSCHPELEIN

GROOTE SORTEERING 5591

AANBEVOLEN DOOR VELE INDISCHE FAMILIES

UTRECHT

CHRISTELIJK LYCEUM

MET INTERNAAT te Zeist.

(Gymnasium en Hogere Burgerschool ook met economisch literaire afdeling)

School- en kostgeld (internaat) samen f 1000.— à f 2000.—, progressief of naar gelang van het inkomen.

Aanmelding voor het Lyceum bij den Rector DR. H. A. WESTSTRATE, Prins Hendriklaan 16, Zeist; en voor het Internaat bij de Directie. Uitvoerig prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

Betekent: Toezicht Op Kin- deren Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Hol- land, is een fin- nciele tusschen- schakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Hol- land, controleert het gezin en het Kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt ge- regeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleeg- ouders bij in alle ernstige ge- vallen, het kind betreffende.

Haar vertegenwoordigers in In- dië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende. 5662

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Wel- tevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, J. H. Perret Gentil, Willemsstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN“ te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezins- verpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaat- schap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.) 5662

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

TE KOOP EEN RUIM HEERENHUIS

op breed, vroolijk ged. L. v. Meerdervoort, bev. 9 gr. kam., w.o. parterre, 3 k. en suite, verder 4 kabin., ben. keuken m. bijkeuk., ruimen drogen kelder, aparten kolenkelder, badkam., ruimen zolder, donker kamertje v. fotografie. Geschilderde plaf., 5 vaste waschtafels, 2 vaste bidets, op alle étage's W.-C.'s m. waterspoeling en spuitje. Zeer geschikt v. Ind. familie. Gel. aan tramlijnen 3 en 12, 3 min. v. lijn 14. Koopprijs f 30.000.—, tenzij met overname van hypotheek à f 15.000.—; dan f 15.000.—. Brieven no. 5603 Bureau v. d. blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

HET AANGEWEZEN ADRES VOOR UW
SCHILDERWERK
is
F. v. d. VLUGT
EDISONSTRAAT 37
DEN HAAG - TEL. 31036
PRIJSOPGAVE ZONDER VERBINDING

van versch Indisch fruit (ontleend aan het *Vaderl.*). — De koloniale positie van Nederland in verband met het industriele belang van ons land, door Prof. M. W. F. Treub (ontleend aan de *N.R.Ct.*). — Biologisch werk in Ned.-Indië, door Dr. P. Arens (ontleend aan het *Vakblad voor Biologen*).

Uitgaven van het Kon. Bat. Gen. v. K. en W.

Tijdschr. voor Ind. Taal-, Land- en Volkenk. Deel 67 (1927), afl. 1—2. Jean Pierre Moquette (5 Juli 1856—26 Febr. 1927). Met portret, door R. A. Dr. Hoesein Djajadiningrat. — De strijd om het volksrecht onder Rochussen — Duymaer van Twist, door Mr. J. van Kan. — Godsdienst en volksgebruiken bij de Inheemsche bevolking van Landak (Westerafd. v. Borneo), door J. F. Later. — De God met den Paardekop (met ill.), door Dr. F. D. K. Bosch. — Rijklof van Goens' ambassade naar den Soesoehoenan in 1651, door W. Fruin—Mees. — Een belangrijke oorkonde uit de Kedoe, door Dr. W. F. Stutterheim.

Verhandelingen van het Kon. B. G. v. K. en W. Deel 68, 2e Stuk (1927). Spraakleer der Marindineesche taal, door H. Geurtjens, M.S.C.

Hindoe-Javaansche muziek-instrumenten, speciaal die van Oost-Java, door Mr. J. Kunst, met medewerking van Dr. R. Goris. (Weltevreden, 1927). Met platen.

Het honderdjarig bestaan van de Javase Bank (slot), door Prof. Dr. G. M. Verrijn Stuari. (De Economist, Febr. '28).

Zal de Bevolkingsrubberproductie in 1928 het Stevensonschema in gevaar brengen? (In- en Uitvoer, 20 Febr. '28).

Spraakkunst en taaleigen van het Soendaasch, door J. Kats. Met medewerking van M. Soeriadradja. Deel II. Eenige hoofdstukken uit de Spraakkunst. (Weltevreden, N.V. Boekhandel Visser en Co.).

De rietsuikerindustrie op Java, voorheen en thans. Voordracht, in de Verg. v. h. Kon. Inst. v. Ingenieurs, op 14 Dec. 1927, door G. J. H. Westenenk. Met afb. (De Ingenieur, 18 Febr. '28).

De irrigatie en de suikercultuur. Voordracht, enz. (als boven), door Ir. J. Blackstone. (De Ingenieur, 18 Febr. '28).

De sociale en economische beteekenis van de Java-suiker-industrie. Voordracht, enz. (als voren), door H. Ch. G. J. van der Mandere. (De Ingenieur, 18 Febr. '28).

De Javase Bank als Naamlooze Vennootschap. Bij de nadering van haar Eeuwfeest, door een Aandeelhouder. (De Indische Post, 14 Jan. '28).

Oost-Aziatische Kunst. Het Boeddhabeeld, door Anne Hallema (heruitgave in brochurevorm van een opstel in „Nederland" van Dec. 1927). Met afbeeldingen. ('s-Gravenhage, N.V. „Adi Poestaka").

Kindersterfte ter Oostkust van Sumatra, door Dr. M. Straub. Met afb. [Kon. Ver. Koloniaal Instituut Amsterdam. Meded. No. XXIV. Afd. Tropische Hygiëne No. 15]. (Uitgave van het Instituut).

Wat de Soembaneesche verhalen ons leeren ten opzichte van het karakter van den Soembanees

(vervolg), door P. J. Lambooy. (De Macedoniër, Febr. '28).

Adatrechtbundels, bezorgd door de Commissie voor het Adatrecht en uitgegeven door het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië. XXVII: Sumatra [Atjeh, Gajo-, Alasen Bataklanden, het Minangkabausche gebied, Zuid-Sumatra]. ('s-Gravenhage, Martinus Nijhoff).

Onder de Papoea's, zestig jaren geleden. Oost-Indische Marine-herinneringen en historische schetsen van A. Weruméus Buning. (De Indische Verlofganger, 24 Febr. '28).

In- en overschrijving in Nederland en Nederlandsch-Indië, door B. Ockers. (Leiden, M. Dubbeldeman).

Resultaten van de Volkslectuur in het jaar 1926. Met afb. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Een kunstschilder (nl. A. A. J. Pajien) op Java in de eerste jaren der 19e eeuw, door C. Vis—Janssen van Raay. — Indische curiosa. Koperen kom uit Negara (met ill.), door P. B. (De Ind. Verlofganger, 2 Maart '28).

Concessies en erfpachten ten behoeve van landbouwendernemingen in de Buitengewesten van Ned.-Indië. Acad. Proefschrift, door Mr. J. G. W. Lekkerkerker. (Groningen—Den Haag, J. B. Wolters).

Volksverhalen uit Oost-Indië (sprookjes en fabels). Tweede deel. Verzameld door Dr. J. de Vries. Met platen. (Zutphen, W. J. Thieme & Cie.).

Als jong Controleur in Indië, door H. T. Damsté. (Haagsch Maandblad, Maart '28).

Suriname.

De behandeling van de Surinaamsche begroting geeft ons nog aanleiding tot eenige opmerkingen. Bij de behandeling van de vorige begroting had de Minister medegedeeld dat er uit Oost-Indië naar Suriname zouden worden gezonden:

- een inspecteur van het onderwijs om adviezen te geven over de hervorming van het onderwijs,
- een arbeidsinspecteur,
- een irrigatie-deskundige.

Op de vraag uit de Kamer waarom deze deskundigen nog niet uitgezonden zijn, antwoordde de Minister dat de uitzending op verzoek van den Gouverneur was uitgesteld. Deze achtte den tijd daarvoor nog niet gekomen, met uitzondering van den irrigatie-deskundige. Het is jammer dat de Gouverneur niet een stap verder is gegaan en niet heeft verklaard, dat de uitzending van een inspecteur voor het onderwijs en een arbeidsinspecteur volkomen overbodig zijn, tenzij het in de bedoeling mocht liggen den arbeidsinspecteur te benoemen tot agent-generaal van de immigratie. Jaar op jaar hoort men in de Staten-Generaal de klacht dat de bestuursorganisatie te kostbaar is en nu zou men nog overbodige ambtenaren gaan aanstellen. Suriname heeft reeds een inspecteur voor het onderwijs, die in staat geacht moet worden te beoordeelen hoe het onderwijs ingericht moet zijn. Men heeft daarvoor geen deskundige uit Java nodig. De kinderen der Javaansche immigranten moeten hetzelfde onderwijs krijgen als andere kinderen, dat er op moet aansturen hunne assimilatie met de overige bevolking te bevorderen. Dus, als tot dusver, het Hollandsch als voertaal. Men moet niet gaan afbreken wat tot dusver bereikt is. Dat de kinderen iets van Nederland vernemen is geen kwaad. Begaat een onderwijzer, die wil geuren met wat hij weet, daarbij dwaasheden, dan moeten de onderwijs-autoriteiten hem even aan de ooren trekken, maar niet verbieden dat nu en dan iets verteld wordt van Nederland. Dat het onderwijs zich zou moeten bepalen tot hetgeen de kinderen in hunne omgeving waarnemen is een allermaalste eisch. Hoe zouden de in Nederland gebruikte boekjes voor het eerste onderwijs er moeten uitzien als men dien eisch stelde? Mogen kinderen in Limburg niet hooren van de zee, kinderen in Gouda niet van een berg? Ziet men het machtige leermiddel, de bioscoop, niet over het hoofd?

Men heeft het voortdurend over landbouwendernis op de districtsscholen, maar niemand heeft nog aangegeven hoe hij zich dat onderwijs aan kinderen van 7—12 jaar (de duur van den schoolplicht) voorstelt. In afwachting van zulk een leerplan, zullen wij niet verder op de zaak ingaan. Wij vertrouwen dat het niet de bedoeling is kinderen van 7 jaar aan het koffieplukken te zetten.

De West schrijft:

Het adres van den Kolonialen Raad van Curaçao aan de Nederlandsche Regeering (waarin op bespoediging van de invoering van de staatsregeling wordt aangedrongen) herinnert ons er aan, dat ook in Suriname de invoering der nieuwe staatsregeling nog steeds op zich laat wachten. Een commis-

sie, onder voorzitterschap van oud-gouverneur de Haer, heeft ter zake een omstandig advies uitgebracht. De toezegging is gedaan, dat ook de Koloniale Staten ter zake zouden worden gehoord. Een uitnodiging daartoe bleef echter tot dusverre achterwege, omdat gewacht moest worden op de eindiging van het overleg tusschen gouverneur en minister. Er is sprake van geweest, dat de Koloniale Staten, zonder een uitnodiging af te wachten, op eigen initiatief het ontwerp-Staal in bespreking zouden nemen, maar — zooals met zoveel vele goede voornemens het geval is — het bleef het voornemen tot dusverre.

De vraag rijst: Wat is nu eigenlijk de stand van de kwestie?

Het schijnt wel zeker, dat deze aangelegenheid nog geheel onafgedaan zal zijn wanneer de nieuwe benoemde gouverneur in functie treedt, zoodat men dan weder zal hebben te wachten tot de nieuwe windsman zich heeft ingewerkt in dit zeer ingewikkeld onderwerp, dat zoo geheel ligt buiten de lijn van zijn werkring tot dusverre.

Een wetsontwerp is ingediend tot wijziging van artikel 99 der wet op de Inkomstenbelasting 1914.

Naar in de M. van T. wordt uiteengezet, brengt de regeling ter voorkoming van dubbele belasting, welke vervat is in artikel 99 der wet op de Inkomstenbelasting 1914, geen uitkomst in de gevallen waarin de belastingplichtige eerst na 1 Maart 1914 aan de Inkomstenbelasting in Ned.-Indië, Suriname of Curaçao wordt onderworpen, ter zake van de tijdelijke uitoefening in een dier gewesten van een bedrijf of beroep, hetwelk reeds op 1 Maart 1914 voor hem een bron van inkomen vormde. Voor de toepasselijkheid van voormeld artikel 99 toet is de feitelijke toestand bij den aanvang van het belastingjaar beslissend. Deze omstandigheid heeft mede ten gevolge, dat er voor een loopend belastingjaar geen rekening mede kan worden gehouden, dat een belastingplichtige, die bij den aanvang van het belastingjaar in de overzeesche gebiedsdeelen ter zake van de tijdelijke uitoefening van een bedrijf of beroep, aan de Inkomstenbelasting is onderworpen en deswege dus aanspraak heeft op aftrek naar artikel 99, in den loop van het belastingjaar ophoudt aan die belasting onderworpen te zijn. Zijn aanslag hierin lande wordt mitsdien verminderd, alsof hij de geheele belastingjaar in Ned.-Indië, Suriname of Curaçao aan de Inkomstenbelasting onderworpen was.

Het onderhavige ontwerp heeft ten doel in het belang van den belastingplichtige en in het belang van de schatkist voor deze gevallen een meer afdoende regeling te treffen. Voorgesteld wordt aan den minister van Financiën machtiging te verlenen voorschrijven te dezer zake te geven.

Te Paramaribo werd in den loop van Februari verwacht de heer Meinesz, vroeger administrateur van Indische ondernemingen, om, naar de Werdring meldt, tijdelijk op Slootwijk werkzaam te zijn mede te helpen aan de invoering van de Indische werkwijze op Slootwijk.

De nieuwe eigenaren hebben deze van het goederenvermogen gekochte koffieplantage in December geheel afbetaald, zoodat de overdracht binnenkort kan worden tegemoet gezien.

Sedert Slootwijk in particuliere handen overging is de onderneming belangrijk uitgebreid. Het voorweden bestaat om ook gedurende 1928 den aanplant weder met honderd hectaren uit te breiden.

„De Standaard" van 22 Febr. schrijft:

De heer H. J. v. d. Sluys, oud-Hoofd van de Meisjesschool der Broedergemeente te Paramaribo, later Directeur der Stichting Kinderzorg te Middelburg en sinds 1922 le onderwijzer aan de M.U.L.O.-School (Groen van Prinstererschool) te Bodegraven, zal yegens bereikten 65-j. leeftijd Augustus het onderwijs met pensioen verlaten. Hij hoopt dan zijn tijd, gaven en krachten beschikbaar te stellen aan het Zendingsgenootschap der Evangelische Broedergem. te Zeist.

Merkwaardig! Het porto voor een brief van —40 gram naar Suriname is 12½ cent, voor een stadsbrief in Nederland 15 cent.

Curaçao.

Open vragen!

Door de samentrekking van de aandacht in de Kamer op de vraagstukken van politie en autonomie in hoofdzaak zijn enkele punten van belang wel aangeroerd maar niet tot oplossing gebracht.

Men ordeele. Ondanks den ernst van de zaak hoorden wij geen geruststellend — immers in geheel geen — antwoord op de opmerking van de

eer IJzerman over het herstellingscontract voor de Handelskade, dat hij „een voorbeeld van een uitzonderend contract" noemde. Het zou gebleken zijn, dat deze overeenkomst niet, zoals men gemeend had, over het heele herstellingswerk loopt, maar alleen den bouw van de kademuren betreft, en het verdere werk op weinig minder komt, dan de aanmerkingssom van het werk, waarvoor gecontracteerd is, bedraagt. Bovendien zou het bestuur bij het contract verplichtingen voor levering van materialen op zich genomen hebben met boeten bij verzuim, waardoor het aanzienlijke bijdragen zou hebben moeten betalen. Men zal ons toegeven, dat enig licht hier niet ongewenscht is.

Onopgehelderd is ook gebleven, dat de minister erhaaldelijk verzekerd heeft, dat de vertrouwensaan van den K. R. op de hoogte was gesteld van het ministers bemiddelingsvoorstel, dat naar Curaçao overgebracht werd, en dat hij er op rekende, dat de K. R. op bericht van zijn vertrouwensaan zou wachten, terwijl laatstgenoemde in de R. C. van 19 Febr. l.l., ochtendblad, den indruk vestigt, dat hij met de beslissing van den minister niet op de hoogte was, en meedeelt, dat hij nog aandraden heeft te telegrafeeren, en hem ten departement afgeraden werd, zelf te telegrafeeren.

Over het kort verblijf van den heer Escher op Curaçao, voor wien, zooals een der Kamerleden meedeelde, zelfs geen schrijftafel klaar stond, hoorden wij alleen, dat diens tewerkstelling tot groote teleurstelling heeft geleid. Van alles kan men daarvan denken.

Omtrent de voorwaarden der beschikbaarstelling van de Caracas-baai voor de „Curaçaosche Petroleummaatschappij" (sic!) stonden den minister bijzonderheden voor den geest.

Bij de mededeeling, dat den heer Beaujon met stemming van de heeren Versluys en Rosse de leiding van de watervoorziening was opgedragen, dat hij die zou uitoefenen onder voortdurend toezicht van den laatstgenoemde, die zeker met den heer Versluys wel uiting zou gegeven hebben in zijn twijfel aan de geschiktheid van den heer Beaujon, als die bij hen bestaan had, interrumpeerde de heer Cramer: „U bent verkeerd ingeschat." De minister ging er niet op in.

In ieder geval mag men aannemen, dat nu de heer Van Rosse, door den heer Cramer zeer geprezen, de leiding zal hebben.

Havenbeweging.

Aan La Union ontleenen wij onderstaande gegevens:

In 1927 zijn de haven van Willemstad binnenkomen 1802 zeilschepen, metende 379.423 M³. Het netto en 3728 stoomschepen met een netto inhoud van 18.933.377 M³. Gemiddeld geeft dit per dag 51 en 10 stoomschepen.

In 1926 kwamen 1599 zeilschepen, metende 3.829 M³, en 2914 stoomschepen, metende 922.334 M³, binnen, een vermeerdering dus met 3 zeilschepen en 814 stoomschepen.

In 1922 kwamen niet meer dan 1182 stoomschepen binnen, en nu is in 6 jaar dit aantal meer dan verdrievoudigd.

In het geheel zijn dus in 1927 5530 schepen de haven binnengekomen.

Aruba.

Gedurende on onderhoud met gouverneur Brandes van Curaçao in September j.l. vertelde Z. Exc. van Aruba en ander omtrent een nieuw te bouwen raffinaderij der Mexican Eagle op Aruba.

The Petroleum World meldt thans, dat de raffinaderij der raffinaderij goed vordert. De raffinaderij een capaciteit hebben van 15.000 barrels per dag, terwijl er meer dan vijftig tanks van diverse metingen, waarvan de grootste een capaciteit van 57.000 barrels hebben, worden opgesteld.

De raffinaderij ligt bij Oranjestad, de hoofdplaats van Aruba en ongeveer 13 Eng. mijlen van Nicolaas.

(A. H.)

De raffinaderij der Koninklijke te Curaçao.

Verscheidene belangrijke uitbreidingen van de raffinaderij van de „Koninklijke" te Willemstad zijn in uitvoering. Wat de opslagcapaciteit betreft, zijn er 29 tanks beschikbaar met een capaciteit van 1.822.500 vaten. Verscheidene nieuwe tanks worden thans bijgebouwd, welke de totale capaciteit zullen opvoeren tot 2.160.000 vaten. Er is gebouwd of nog in aanbouw 171 tanks van verschillenden inhoud voor de geraffineerde producten en 155 tanks voor de grondstof en de verschillende bewerkingen, tezamen een totaal geven van 340 tanks. Bij het bunkerstation aan de Caracas-Baai worden verscheidene nieuwe opslag tanks opgericht, welke deze installatie een totale opslagcapaciteit zullen geven van 675.000 barrels.

(A. H.)

Geschiedkundige sprokkelingen.

Graham.

H. W. Graham was, gewezen luitenant bij de pontoniers, in 1816 naar Curaçao verbannen. Daar werd hij in 1825 in zijn burgerlijke rechten hersteld. Hij gaf les in teekenen, bouwkunde en meet-

kunde, en timmerde. Brusse vertelt, dat hij de gouvernementsbuitenplaats de Pen herstelde, en Dahlhaus noemt hem als bouwer van een hoogaltaar in de Roomsche kerk. Bij Van Lennep Coster kwamen wij hem onlangs tegen als architect van den nog op Bonaire bestaanden vuurtoren.

Van Lennep Coster spreekt ook van den „toren", die Lt. J. J. Dingemans, commandant van de Kemp-haan op Klein-Curaçao trachtte te bouwen, en meent, dat dit gebeurd is in 1823. Dingemans stierf echter volgens Cantzlaars jaarnaal 16 Aug. 1822.

Van Utrecht.

W. van Utrecht te Suriname verzoekt 24 Juli 1828 aan den Commissaris generaal Van den Bosch alsnog te mogen contribuereen aan het pensioenfonds der ambtenaren.

Errata!

„Hij (Mr. D. Fock) was overigens lid van den Raad van Rotterdam, gouverneur van West-Indië"..... (De Rotterdammer).

Uit den Verrren Vreemde.

Op zoek naar kolonel Fawcett in het Braziliaansche oerwoud.

Per Voltaire zijn de leden der Amerikaansche expeditie, die kolonel Fawcett gaat zoeken, uit New-York vertrokken. Zij dachten den 3en Maart te Rio-de-Janeiro aan te komen en spoedig daarna den tocht naar de binnenlanden van Brazilië te beginnen. Leider is kapitein Dyott, hij zal vergezeld zijn door 4 anderen.

Tot de financiële middelen, welke deze onderneming mogelijk hebben gemaakt, behoort 't alleenrecht der publicatie, van radio-mededeelingen en andere berichten, door bladen, die aangesloten zijn bij de North American Newspaper Alliance. In Nederland heeft de „N. Rott. Crt." het auteursrecht ervoor. De nieuwsgierigen zullen dus op dat blad hun aandacht hebben te richten, maar om het geheugen van onze lezers op te frisschen betreffende het doel der onderneming, brengen wij in herinnering, dat kolonel P. H. Fawcett, een Engelschman, in gezelschap van zijn zoon Jack en diens kameraad Raleigh Rimell, op 20 April 1925 het onbekende Braziliaansche oerwoud binnen drongen, van Cuyana Matto Grosso uit. Hun onderzoek was in hoofdzaak gericht op de overblijfselen van een verloren blanke beschaving, die eeuwen geleden in Z. Amerika moet hebben bestaan en waarover nu en dan berichten in verschillende vorm tot onze beschaafde wereld waren doorgedrongen, berichten van twijfelachtige beteekenis, doch waaraan kolonel Fawcett zelf groote waarde hechtte, of omtrent wier waarde hij zich nu zekerheid wenschte te verschaffen. Van de bewoners van het binnenland is bekend, dat zij sterk afkeerig zijn van elke bemoeienis van buiten af en dat zij niets en niemand ontzien om die afkeer in daden om te zetten.

De kolonel dacht minstens een jaar uit te blijven, hij waarschuwde dat men zich echter niet ongerust over hem en zijn gezellen moest maken, indien hij langer wegbleef.

Hij kon nog eenige berichten zenden, door Indianen overgebracht, maar na Mei 1925 werd niets meer vernomen.

In Juni 1926 gaf Dr. Hogarth, voorzitter van het Koninklijk Engelsch geografisch genootschap, dat de expeditie had uitgerust, in een bijeenkomst van dat genootschap uiting aan de ongerustheid dat de expeditie toch wel iets kon zijn overkomen. Bij die gelegenheid wees hij er op, dat de tocht ging door een streek, waarin nog nimmer Europeanen waren doorgedrongen en die bewoond is door kannibalen, die als verraderlijk gekenmerkt worden.

Nadien is bij enkelen het voornemen opgekomen een opsporingsexpeditie te organiseren. Kapitein G. H. Dyott, in New York geboren, zoon van een Engelschman, en die zoowel in Engeland als in Amerika veel meegemaakt heeft, zette het voornemen tot een vasten vorm.

In October 1927 werd verteld, dat een reiziger, een Franschman, nabij den gebruikelijken weg, door het oerwoud aangelegd in het district Matto Grosso, ergens een Europeaan gepasseerd was, die hij voor kolonel Fawcett hield, maar het, al dadelijk onwaarschijnlijk verklaarde, verhaal, vond geen bevestiging.

En zoo trekken dan nu de vijf dappere mannen dezelfde gevaren tegemoet, als Fawcett met zijn twee jeugdige makkers drie jaren geleden. Zij stellen den duur van hun onderneming, bij ruwe schatting, op acht maanden. Zij nemen een installatie mee voor draadloze telegrafie, waardoor de kans bestaat, dat zij in gemeenschap met de buitenwereld kunnen blijven.

De Amerikaansche vlootplannen.

Op denzelfden dag waarop wij in *Het Kol. Wkbl.* de Washingtonsche vlootplannen aan de beurt stel-

den, bracht een Reuterbericht het nieuws, dat noch het groote plan, dat 3 milliard dollars zou vergen, noch het z.g.n. kleine, dat toch nog op 740 miljoen d. was geraamd, aangenomen zullen worden. De oppositie, waarvan wij gewaagden, heeft zich in die mate laten gelden, dat de vlootcommissie van het Huis van Afgevaardigden zich heeft uitgesproken voor een vermindering, die, toch nog neer komt op den bouw van 15 kruisers en een moederschip voor vliegtuigen. De onkosten van dit nieuwe program zijn geschat op 274 miljoen d. Hierin zijn dan niet begrepen hetgeen de daarbij behorende vliegtuigen en de vermeerdering der bemanning zullen kosten, maar een en ander was ook niet berekend in de 740 miljoen. De nieuwe schepen zullen binnen 6 jr. voltooid moeten zijn.

Alles is betrekkelijk. 't Is nog een enorme uitgave voor een vrede-predikende mogendheid. Maar, door vergelijking met de grootere plannen, is men blij er zoo af te komen, en 't punt uitgeschakeld te hebben vóór de campagne der Presidents-verkiezing.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling 's-Gravenhage.

VOORDRACHT OVER CURAÇAO.

Op Vrijdag 9 Maart, des avonds om 8 uur, zal de heer Ir. E. F. Suringer, in de groote zaal van „De Twee Steden", Buitenhof alhier, een door lichtbeelden verduidelijkt voordracht houden over „Indrukken van Curaçao."

De Secretaris,

's-Gravenhage, 28 Febr. '28. J. C. BAUDOIN.

Afdeling Twente.

DE BILLITONFILM.

Op Donderdag 1 Maart werd te Enschedé de Billitonfilm vertoond, waarbij de heer G. W. Stroink een korte inleiding hield en zijn dank uitbracht aan de Gemeenschappelijke Billiton-Mij. te 's-Gravenhage, wier Directie op zoo welwillende wijze genoemde film aan de Afdeling had afgestaan.

De film geeft op waarlijk monumentale wijze een beeld van het bedrijf en moet naast de suiker- en rubberfilm genoemd worden als een welgeslaagde poging om onze kennis omtrent Indië te verdiepen.

Schitterende natuuroopnamen wisselen af met de bedrijvigheid van den arbeid en daarnaast bieden tafereelen uit het leven der bevolking een schouwspel van groote volkskundige waarde. Het leven der Chinese koelies en hun eeredienst, de levenswijze der eilandbewoners, het ceremonieel bij een krokodillen-vangst, het zijn even zoovele opnamen, die de waarde der film verhoogden en de aandacht voortdurend gespannen houden.

Luitenant Koppen zal op Vrijdag 9 Maart a.s. te Hengelo een lezing houden over zijn vliegtocht naar Indië voor de afd. Twente van de Vereeniging van Verlofs-officieren.

Leden, woonachtig te Hengelo, hebben tot die lezing vrijen toegang.

De Secretaris,

G. W. STROINCK.

Mededeelingen.

Van de Redactie.

VOORDRACHTEN BOEDDHA-BEELDEN.

Op Donderdag 1 Maart en Donderdag 22 Maart houdt de heer W. L. van Warmelo voor den „Kring Utrecht" van de Internationale Broederschap voor Kunst en Gepaste Kunst eene voordracht met lichtbeelden over:

1. De ontwikkelingsgeschiedenis en de diepere beteekenis van het Boeddha-beeld;

2. De Dhyani Boeddha's, Bodhisattwa's en de Boro Boedoer.

Het Bestuur van genoemden Kring verzoekt ons mede te deelen, dat de leden van Oost en West, die in deze onderwerpen belang stellen, van harte welkom zijn. De voordrachten worden gehouden op genoemde data in hotel „Pomona" (hoek Westerstraat—Catharijnesingel) te Utrecht, 's avonds half 9.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED-INDIE.

J. Kuipers, Onderwijzer bij het O.E.L.O., 1e Schoolcomp. 12e Regl. Inf., Groningen.
J. A. Reuvecamp, Onderwijzer bij het O.E.L.O., Nieuwstraat 73, Deventer.
G. W. A. M. Scholte, Assistent b. h. Centraal Kantoor voor de Statistiek v. h. Dep. v. L., N. en H., Potgieterstraat 28, Amsterdam.
Mej. J. Snel, Verpleegster 1e kl. bij de Mil. Hospitalen; Nieuwe Binnenweg 315, Rotterdam.
Th. Hemmes, Nicolaistraat 77, 's-Gravenhage.
J. van Houte, Heerenstraat 11, Wageningen.
F. James, Hoogstraat 67, Wageningen.
J. G. Janssen, Delpad 16, Wageningen.
J. A. A. Zeller, Nicolaistraat 77, 's-Gravenhage.
Allen landmeter 3de klasse bij het Kadaster.
Ir. H. J. Schophuys, Wageningen.
Ir. P. van Mansvelt Beck, Heerenstraat 14, Wageningen.
Ir. C. C. W. C. Tergast, Heerenstraat 14, Wageningen.
Allen landbouwconsulent bij den Landbouwvoorlichtingsdienst.
Mej. J. Schroeder, Onderwijzeres bij het O. L. O.; Weimarstraat 322, 's-Gravenhage.

HENNY & Co.

Anna Pauownastraat 62a
DEN HAAG

— EFFECTEN
— PROLONGATIEN
— WISSELZAKEN

TEL. { 36910
31144

Een huis koopen, is een zaak van VERTROUWEN

Wendt U daarom bij aankomst in Holland,
direct tot

BOUWBUREAU H. J. WEIMAR & ZOON

LIJSTERBESPLEIN 16 :: TEL. 33052
MAGNOLIASTRAAT 50 :: TEL. 38362

Door onze jarenlange relaties met
Indische en Hollandsche families, weten
wij precies wat U zoekt en houden
wij met alle details rekening.

Wij bouwen nu schitterende Heeren-
huizen aan de ROELOFSTRAAT (nabij
Benoordenhoutscheweg) op eigen grond,
gelegen op het Z.O.

Wij komen U gaarne, zonder eenige
kosten Uwerzijds, bezoeken.

Prima referenties Prima referenties

DE AANDACHT van zakenlieden wordt ge-
vestigd op de gelegenheid
tot het plaatsen van „stands” op de I. T. A. (Indische
Tentoonstelling te Arnhem).

Eindelijk onvermengd genoeg:

EEN CHRYSLER, REEDS VANAF F 2900.-
N.V. JAMES NEFKENS AUTOHANDEL

LAAN VAN MEERDERVOORT 96c :: TELEF. 35970
ALLEEN-VERTEGENWOORDIGING VOOR DEN HAAG EN OMSTREKEN

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

G. van Dam, Controleur 1e kl. b. h. B.B., Rheinstrasse
73(I), Wiesbaden.
L. G. C. A. van der Hoek, Assistent-resident b. d. Alg.
Bestuursdienst, Stadhouderslaan 20, 's-Gravenhage.
Mej. J. P. O. Q. Boodt, 1e Commies bij de S.S. en Tr.;
Kurort Cademario, Lugano.
Mej. L. W. Rijkschroeff, Boekhoudster bij de afd. Fi-
nanciën der S.S. en Tr.; Kurort Cademario, Lugano.
J. J. van den Ende, tijd. wnd. Referendaris 1e kl. bij
het Dept. der B. O. W.; Weimarstraat 121, 's-Graven-
hage.
Ir. L. J. Polderman, Ingenieur 1e kl. bij de Waterstaat
en 's-Lands B. O. W.; Goudsbloemlaan 168, 's-Graven-
hage.
L. E. van Hecking Colenbrander, Controleur 1e kl. bij
het B.B.; Van Weede van Dijkveldstraat 41, 's-Graven-
hage.

J. J. F. Pino, Ass.-resident ter besch. van den gou-
verneur Oostkust van Sumatra; Van Bylandtstraat
's-Gravenhage.
Ph. A. C. Th. Knijff, Gezaghebber b. d. Gouv. Mar-
Hees (bij Nijmegen).
H. W. Hoes, Opzichter-werkbaas 1e kl. b. d. S.S. en
Frans Halsstraat 35, Haarlem.
J. A. van Oenen, Onderwijzer b. h. Practisch On-
wijs b. d. Ambachtsleergang te Weltevreden,
J. W. te Velthuis, Beekunerstraat, Hengelo.
A. J. E. van der Lee, Hoofdopzichter (burg. amb-
der Genie; Obrechtstraat 483, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN.

Z. Stokvis, Inspecteur v. h. Middelbaar Onderwijs,
(Ober-Engadin), Hotel Concordia.
Mej. B. J. Meijerink, Hoofdverpleegster b. h. Kra-
wezen, Goudsbloemlaan 168, 's-Gravenhage.

Mutatiestaat van 29 Febr. tot 7 Maart 1928.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

P. Nijhoff, Amsterdam, Rokin 74-76. f 5.—
B. L. Catz, Groningen, H. W. Mesdagplein. f 5.—
Ch. H. Th. J. Eijbergen, oud-Onderwijzer 1ste kl. O.-I.,
Apeldoorn, Jachtlaan 18. f 5.—
W. J. Francken, oud-Onderwijzer 1ste kl. O.-I., Bloem-
endaal, Platanenlaan 3. f 5.— (afd. Haarlem).
H. M. van Hatten, oud-Leeraar K. W. III S., Heem-
stede, Binnenweg 90. f 5.— (afd. Haarlem).
Hoogvelt, Student, Leiden, Hoogwoerd 161. f 2.50 ...
Mevrouw Ch. van Raalten-Lapra, Utrecht, Stadhou-
derslaan 26. f 5.—
J. de Jong, Nijmegen, Sumatrastraat 11. f 5.—
A. Kruyt, Nijmegen, Verlengde Groenestraat 18. f 5.—
J. W. F. Nienhuijs, Nijmegen, Sumatraplein 9. f 5.—
Mevrouw J. H. Albrecht-Perelaar, Nijmegen, Hatert-
scheweg 19. f 5.—
P. Esser, Nijmegen, p/a. Hotel Nassau, Smetiusstraat 2.
f 5.—
W. Rikkelman, Eindhoven, Helmuslaan 53. f 5.— (be-
hoort tot de Afd. Nijmegen).
Jacob Kindermann, Den Haag, v. Stolkweg 7a. f 5.—
W. C. Thieme, Oud-Resident, Den Haag, Schuytstraat
231. f 5.—
J. R. Bakker, Oud-Hoofdonderwijzer O.-I., Den Haag,
Galvanistraat 42. f 5.—
D. C. J. Kool, Oud-Inspecteur L. O. O.-I., Den Haag,
Bentinkstraat 4. f 5.—
J. S. A. van Dissel, Oud-Directeur v. d. Bestuurschool
te Batavia, „Pension Lido” te Menton-Garavan A. M.
E. A. Kuchlin, Oud-Havenmeester 1e klasse O.-I., Ave-
nue des Baumettes 16, Nice A. M. f 10.—
J. L. Stoif Dijk, p/a. Boekhandel Sluyter, te Curaçao.
f 5.—

den Heer I. A. Nijhoff te Enschedé.
Jhr. Mr. W. W. Feith te Groningen.

Eigen aanmelding.

Secretaris Afd. Leiden.

Penningmeester Afd. Utrecht.
Mevrouw A. W. C. Vigelius te Nijmegen.

Afdeulingsbestuur Nijmegen.

Mevrouw J. M. S. Hogerland te Nijmegen.

Mevrouw J. G. Bantjes te Nijmegen.

Secretaris Afd. Den Haag.

Eigen aanmelding.

den heer X. H. Ch. Krugers te Saba.

Nieuwe Begunstigers:

W. L. J. Krill, Utrecht, Heerenstraat 23
Dr. F. de Haan, Oud-Landsarchivaris, te Hilversum,
's-Gravelandsche Weg 50
Mevrouw M. Walpot, Nijmegen, Jozef Israëlstraat 45.
G. W. J. Rosenkranz, Nijmegen, Javastraat 24.
The Bookshop, Nijmegen, van Broeckhuysenstraat 20.)

Afdeulingsbestuur van Utrecht.

Eigen aanmelding.

Afdeulingsbestuur van Nijmegen.

Contributieverhoging:

W. Wethmar, Oud-Luit.-Kolonel Art. N.-I. L., Nijmegen,
Berg en Dalsche Weg 93, van: f 2.50 op: f 5.—
Mejuffrouw E. Baelde, Rotterdam, Avenue Concordia 9a,
van f 1.50 op: f 2.50.
L. W. Brants, Rotterdam, Admiraliteitskade 91b, van:
f 2.50 op: f 5.—
J. Brunsting, Rotterdam, Heemraadsingel 181, van:
f 2.50 op: f 5.—
K. A. Bunge, Rotterdam, Middellandplein 12B, van:
f 2.50 op: f 4.—
B. van Dantzig Bzn., Rotterdam, Middensteiger 5, van:
f 2.50 op: f 5.—
Ethnologisch Museum, Rotterdam, Willemskade 25, van:
f 2.— op: f 5.—
Mr. Th. A. Fruin, Rotterdam, Wijnhaven 143, van:
f 3.— op: f 5.—

J. de Jong, Rotterdam, 's-Gravendijkwal 103, van: f
op: f 5.—
O. S. Knottnerus, Rotterdam, Mathenesserlaan 457,
f 2.50 op: f 10.—
Dr. G. H. Moll van Charante, Rotterdam, Eendrad-
weg 20, van: f 3.— op f 5.—
W. F. H. van Peski, Rotterdam, Witte Huis, van: f
op: f 4.—
C. J. Pluijgers, Rotterdam, Boompjes 17a, van: f
op: f 5.—
F. Th. Schaay, Rotterdam, Graaf Florisstraat 10,
van: f 2.50 op: f 5.—
B. Verburgh, Rotterdam, Wijnhaven 98, van: f
op: f 2.50.

Afschrijven:

Mr. A. H. L. Utermark, Oud-Lid van den Raad van
Justitie te Batavia, Den Haag, Willemstraat 95 (over-
leden).

Mevrouw S. I. Liem—Tan, Amsterdam, Bosboom
saintstraat 28b.
J. Vecht, Amsterdam, Amstedijk 219.
A. Zehandelaar, Amsterdam, Hoogeweg 94.

Adresveranderingen:

Mevrouw J. de Booi—van Ledden Hulsebosch, Nijme-
gen, van: Hotel Victoria naar: Groesbeeksche Weg 4.
J. Hendriks, Ass.-Resident, Den Haag, van: 2de Adel-
heidstraat 72 naar: Bezuidenhout 49.
G. Hennis, Den Haag, van: Anna Paulownastraat 113
naar: Lombokstraat 4.
C. R. C. Isselt, Den Haag, van: Helenastraat 1 naar:
Paulinastraat 31.
H. C. M. Dorren, Den Haag, van: Hotel Hertenkamp
naar: Ieplaan 126.
H. J. Hoeksira, Controleur B.B., Den Haag, van: Louise
de Colignyplein 14 naar: Juliana v. Stolberglaan 94.
J. M. Tholen, Den Haag, van: Hotel Witte Brug naar:
Javastraat 28.
A. J. Lievegoed, Redacteur N. R. Ct., Den Haag, van:
Obrechtstr. 16 naar: Jan v. Nassaustr. 66.

L. E. van Hecking Colenbrander, Controleur B. B.,
Rembang naar: Den Haag, Van Weede van Dijk-
straat 41. f 5.—
H. J. van Mook, Controleur B.B., van: Wassenaar
Soerabaja, Simpangpark 2, p/a. M. A. H. van M
Mr. M. J. A. Oostwoud Wijdenes, Voorzitter Land-
van: Tandjong Balei (S. O. K.) naar: Bangil
Pasoeroean).
D. J. P. Oranje, Controleur 1ste kl. B.B., geplaatst
de residentie Timor en Onderhoorigheden.
D. van Reijndam, Ambtenaar bij den Telefoon-
thans: Weltevreden, p/a. Telefoonkantoor.
X. H. Ch. Krugers, thans tijdelijk ontvanger en
Gezaghebber te Saba (Curaçao).